

POPULARNOST IN RAZVOJ KLASIČNE KITARE V SLOVENIJI

Glasbena šola Celje

Avtorji: Matjaž Kreča, 1. letnik
Nina Pohole, 3. letnik
Tim Zazijal, 1. letnik

Mentorica: Lucija Šorn

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010

KAZALO

1 POVZETEK.....	3
2 UVOD.....	5
2. 1 Opredelitev problema.....	5
3 OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE.....	6
3. 1 Teoretični del.....	6
3. 1. 1 Zgodovina klasične kitare v svetu.....	6
3. 1. 2 Zgodovina klasične kitare v Sloveniji.....	9
3. 1. 3 Pogoji za dvig kvalitete ter pokazatelji razvoja kitare.....	12
3. 1. 3. 1 Glasbeno šolstvo v Sloveniji.....	12
3. 1. 3. 2 Kitarski pedagogi.....	13
3. 1. 3. 3 Znani slovenski kitaristi.....	16
3. 1. 3. 4 Seminarji in koncerti.....	25
3. 1. 3. 5 Tekmovanja.....	26
3. 1. 3. 6 Izdelovalci kitar.....	28
3. 1. 3. 7 EGTA.....	29
3. 1. 4 Različni tipi kitar.....	30
3. 2 Praktični del.....	35
3. 2. 1 Hipoteze.....	35
3. 2. 2 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod.....	35
3. 2. 3 Rezultati in analiza odgovorov anketnega vprašalnika.....	36
4 ZAKLJUČEK.....	51
5 VIRI IN LITERATURA.....	53
6 SLIKOVNI MATERIAL.....	54
7 PRILOGE.....	55
7. 1 Anketni vprašalnik.....	55

1 POVZETEK

Klasična kitara je eden najpopularnejših inštrumentov. V zadnjih desetletjih se strmo dviguje zanimanje zanjo, nivo poučevanja in seveda tudi igranja. To se kaže na mnogih področjih. Poskusili smo najti vzroke za to in predstaviti področja, kjer se klasična kitara predstavlja.

Ni še dolgo tega, odkar v Sloveniji nismo imeli možnosti pridobitve akademske izobrazbe za učitelje kitare. Posledica tega je bilo pomanjkanje strokovno usposobljenih učiteljev. Kitara se je v glasbenih šolah poučevala le kot zabavni instrument in bila kot taka tudi zelo popularna. Kitarska igra v resni glasbi se je začela v širšem razmahu razvijati tako rekoč v zadnjih petnajstih letih. Kvaliteta se sedaj na tem področju naglo in strmo dviga. Posledica tega je tudi to, da imamo danes v Sloveniji več dogajanja na kitarskem področju. To je zagotovo gonilo razvoja kitare.

V naši raziskovalni nalogi so zbrani podatki o nekaterih dejavnikih, ki po našem mnenju vplivajo na ta razvoj. Vsa področja, ki smo se jih lotili, vabijo k podrobnejšemu brskanju in raziskovanju. V raziskovalnem delu smo z anketo preverili, če je kitara res tako priljubljena. Naša glavna hipoteza, da je kitara zelo priljubljen inštrument, se je izkazala za pravilno. Anketo smo izvedli na celjskem področju.

Verjetno bo zbrano gradivo precej zanimivo in poučno čtivo za vse, ki jih kitara zanima, za učence višjih razredov nižjih glasbenih šol, predvsem pa za dijake, študente in učitelje kitare.

Fotografija 1: Avtorji raziskovalne naloge

SUMMARY

Classical guitar is one of the most popular instruments. In the last decades the interest in playing it has been increasing and with it also the level of teaching and playing. This is indicated in many areas. We have tried to find reasons for this increase and present the areas where the classical guitar is presented.

Not long ago, there were no possibilities to acquire academic education for the guitar teachers in Slovenia. This has resulted in a lack of professionally qualified teachers. The guitar was taught as an entertainment instrument at music schools and was therefore very popular. Guitar playing in serious music has started to develop only in the last fifteen years. Due to this, the quality in this area is now rising rapidly and steeply. Consequently, there are more activities in this area nowadays in Slovenia. This is definitely the driving force of the guitar development.

Our research paper includes information on some factors which, in our opinion, influence this development. All the areas that we have tackled invite further browsing and research. In the research part we carried out a survey to find out whether the guitar really is so popular. Our main hypothesis that guitar is a very popular instrument has proven to be correct. The survey has been carried out in Celje region.

The collected material is an interesting reading for all who are interested in guitar, guitar students and guitar teachers.

2 UVOD

2. 1 Opredelitev problema

'Nič ni lepšega od kitare, razen morda dveh.'
Chopin*

Vsi trije avtorji raziskovalne naloge smo kitaristi. Izobražujemo se na glasbenem oddelku 1. gimnazije v Celju. Zato je predmet našega raziskovanja klasična kitara, ki je v zadnjih desetletjih v Sloveniji doživela ogromen razcvet. Zanimalo nas je, kateri dejavniki so botrovali temu, da je klasična kitara končno postavljena ob bok drugim 'velikim' klasičnim inštrumentom kot so violina, klavir, flavta ipd.

Menimo, da je več faktorjev, ki vplivajo na dvig kvalitete in povečano zanimanje za kitaro. Med seboj se pogojujejo in prepletajo. Poskušali smo jih najti čim več. Predstavili smo jih v teoretičnem delu raziskovalne naloge. Prvi pogoj za hiter razvoj klasične kitare je **znanje**, ki ga nadebudni mladi kitarist sprva dobi na osnovni stopnji glasbene šole, nato v srednji glasbeni šoli in na glasbeni akademiji. Tako se kalijo **kitaristi-instrumentalisti** in kitarski **pedagogi**. **Kitariste** iz Slovenije in tujine lahko poslušamo na številnih **koncertih** v okviru raznih koncertnih ciklov in **festivalov**. Učence in učitelje privlačijo in motivirajo **seminarji** ter **tekmovanja**. V Slovenji imamo nekaj izvrstnih **izdelovalcev kitar**. Deluje tudi kitarsko društvo **EGTA**.

V raziskovalnem delu smo se ukvarjali s popularnostjo klasične kitare glede na starost oziroma status anketirancev. Zanimala nas je njena priljubljenost v primerjavi z ostalimi inštrumenti in ostalimi tipi kitare. Poleg tega smo povprašali po poznavanju nekaterih lastnostih kitare ter če so jo že kdaj igrali, poslušali in podobno.

Fotografija 2: Klasična kitara

*citat iz knjige The classical guitar, its evolution and its players since 1800 (Maurice Summerfield, 1996)

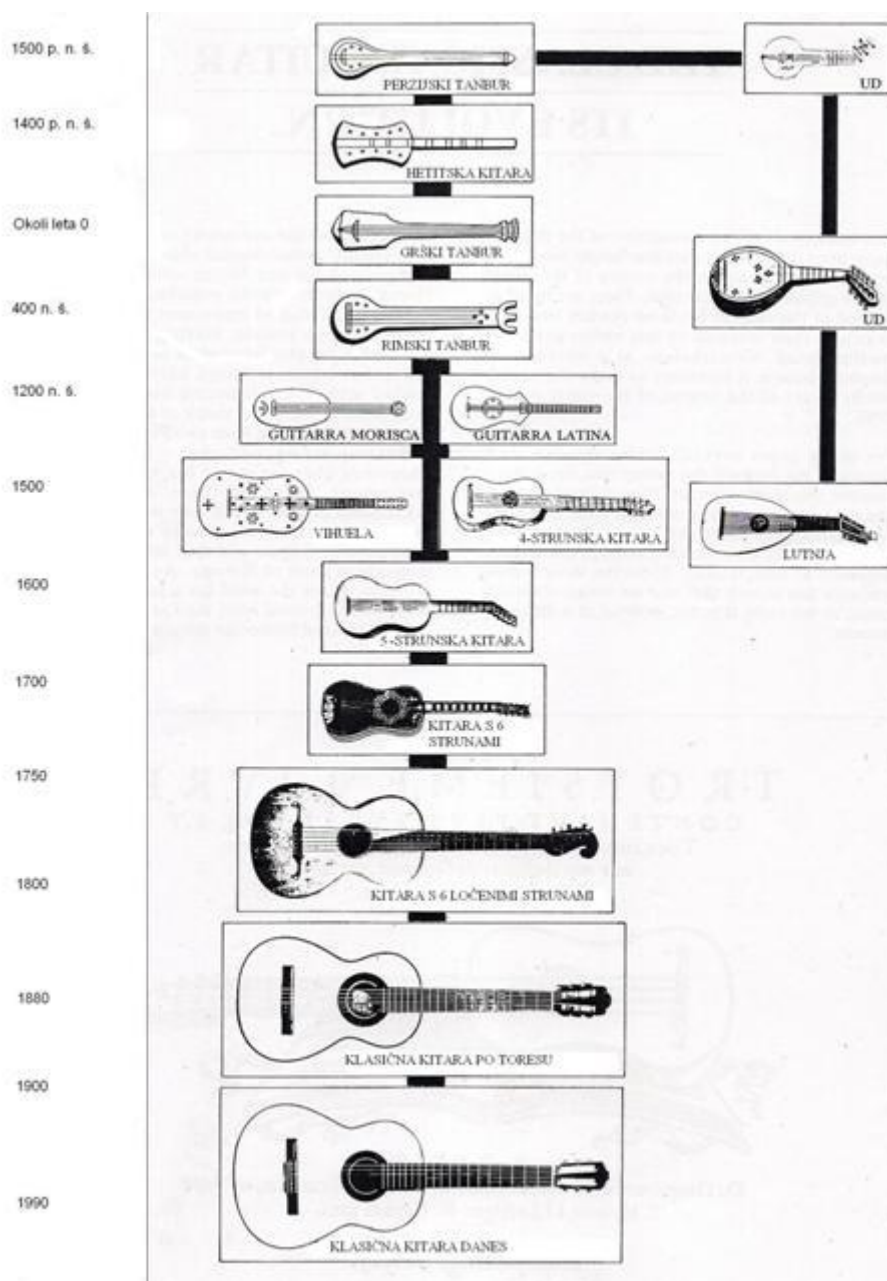
3 OSREDNJI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

3. 1 Teoretični del

Najprej smo poiskali ustrezno literaturo, kjer smo našli podatke, ki so nas zanimali. Brskali smo po internetu, knjigah, se pogovarjali z nekaterimi kitaristi, izdelovalci kitar, sodelovali z glasbenimi šolami. Pridobljene podatke smo zbrali, naredili selekcijo in jih oblikovali. Tako je nastal teoretični del raziskovalne naloge. Vsebuje kratek pregled zgodovine klasične kitare v svetu in v Sloveniji. Zatem so predstavljeni različni dejavniki, ki so po našem mnenju ključni za razvoj na kitarskem področju pri nas in rezultati tega razvoja.

3. 1. 1 Zgodovina klasične kitare

Od začetkov do danes

Slika 3: Drevo razvoja kitare

Prva strunska glasbila so se v razvoju človeške kulture razvila iz loka približno 60.000 let pred našim štetjem. Različni viri navajajo, da so se glasbila podobna kitari začela pojavljati med 4000 in 5000 leti pred našim štetjem. To so bila glasbila, ki so imela vrat ločen od resonatorja. Prva resonančna telesa so izdelovali iz buč, kokosov ali živalskih oklepov.

S slik iz grobnic vemo, da so v starem Egiptu poznali lutnjo, imenovano NEBEL. Prav tako nam o enakem glasbilu poročajo perzijski zapisi. V Arabiji so poznali dve vrsti lutenj MIZHAR in TANBUR, posebej priljubljeno pa je bilo glasbilo imenovano UD s kratkim vratom - 10 ali 12 strunsko glasbilo – strune so bile nameščene v parih. V knjigi psalmov pa je omenjen tudi NEVEL.

V vzhodnih deželah so prav tako poznali kitari podobna glasbila. V Indiji je to VINA, ki je še danes v uporabi, prvotno pa je bila harfa, dokler ji niso dodali resonančnega telesa. Danes ima vina dve resonančni buči na vsaki strani vratu. Na Japonskem in Kitajskem so bila glasbila podobna, zato sta tudi kitari podobna KIN in PIPA na Kitajskem, KOTO in BIVA pa na Japonskem.

Prav tako kot Japonska in Kitajska sta imeli podobna strunska glasbila Grčija in Rim. Poznali so različne tipe kitar (GRŠKI TANBUR, RIMSKI TANBUR, RABA). Ko je prišlo do popolne ločitve vratu od resonančnega telesa, sta iz rimskega tanburja nastali GUITARRA MORISCA in GUITARRA LATINA, iz uda pa se je razvila LUTNJA.

Fotografija 4: vihuela

Z maverskim osvajanjem Iberskega polotoka sta kitara in lutnja prišli tudi v Evropo, kjer so ju širili potujoči pevci trubadurji. Poleg guitarra morisca in guitarra latina so poznali tudi guitarra saracenija. Kot predhodnico kitare predstavlja tudi VIHUELA, saj so jo prvotno igrali kot lutnjo, podobna pa ji je bila še po načinu izdelave, sicer je predhodnica viole. V srednjem veku je bila priljubljena tudi lutnja.

V tem času so se začeli pojavljati tudi prvi zapisi skladb za kasneje razvito 4-strunsko kitaro – tablature.

V baroku se je začel razcvet kitare. Iz 4-strunske kitare se je razvila 5-strunska, tako da jo je bilo možno uglasiti na več različnih načinov. Hkrati z razvojem se je širila tudi njena popularnost in v tem času je tudi prvič postala najbolj priljubljen instrument med strunskimi glasbili.

S španskega ozemlja se je priljubljenost tega instrumenta razširila na Apeninski polotok in ozemlja današnje Nemčije, kjer so ji dodali še šesto struno. Zapisi navajajo, da se je to zgodilo okrog leta 1780. V Rusiji so kitari dodali celo sedmo struno. Posebnost teh strun je tudi ta, da niso bile več v pari. Po letu 1800 je bila kitara že podobna današnji in prav tako enako uglašena.

V času klasicizma je razvoj kitare doživel največji razcvet. Vse več skladateljev je začelo pisati skladbe za kitaro, nekaj znanih imen je Sor, Carulli, Carcassi, Giuliani in Paganini, pojavljala pa se je tudi na koncertih.

Današnjo podobo je kitari dal Manuel Torres, kot solo instrument pa jo je povsem uveljavil Andres Segovia, ki je prvi zaigral v koncertni dvorani s kitaro kot solo instrumentom, čeprav tega statusa kitari prej niso priznavali. Segovia je tudi utemeljil kitaro kot samosvoj instrument in njeno priljubljenost razširil po vsem svetu.

Izvor imena

Beseda **kitara** je sestavljena iz sanskrtske besede **sangita**, kar pomeni glasba in besede **tar** iz zgodnjega perzijskega jezika, kar pomeni struna. Obstaja še druga teorija nastanka besede kitara in sicer iz sanskrtske besede katur, kar pomeni štiri-strunski (instrument). Skozi zgodovino, ko so jo iz srednje Azije skozi Grčijo prinesli v Evropo, so se v posameznih jezikih za kitaro uveljavili podobni izrazi: kifara – Grčija, cithara – Rim, guitarra – Španija, chitarra – Italija, guitare – Francija, guitar – Anglija in gitara – Rusija. Po slovensko smo besedo prevedli kot kitara.

3. 1. 2 Zgodovina klasične kitare v Sloveniji

Kot navajajo pisni viri, segajo začetki kitare v Sloveniji v začetek 20. stoletja. Predniki kitare so se pojavili že prej. Nekateri pisni viri navajajo obstoj kitare na slovenskih tleh že pred 20. stoletjem, vendar tedaj kitara pri nas ni imela samostojne vloge v glasbi. Zakaj je temu tako, je razpravljal Tomaž Šegula, ki pravi, da kitara takrat še ni imela pri nas ne statusa niti nobene tradicije kot umetniški instrument. Po prvi svetovni vojni so se skladatelji posvečali predvsem orkestralni glasbi, da bi tako ujeli napredne evropske modne muhe. S kitaro so se ukvarjali samo amaterji in nadebudneži.

Nekaj let po prvi svetovni vojni se kitara pri nas še ni tako uveljavila kot drugod po svetu, saj so jo še vedno spodrivale citre in tamburice.

Leta 1927 je poklicni glasbenik, zborovodja in kitarist **Adolf Gröbming** izdal učbenik za kitariste. Naslov je bil '*Kitarska šola za začetnike*', namenjena zlasti spremljanju petja. Šele Stanko Prek in Karl Hladky sta se posvetila poučevanju kitare kot samostojnemu instrumentu.

Podobno kot Segovia je **Stanko Prek** prvi izvedel samostojni koncert s klasično kitaro v Ljubljani leta 1938. Nekaj let pred drugo svetovno vojno je pri nas odprl novo prizorišče na kitarskem področju. Kot klasični kitarist je diplomiral v Münchnu pri velikem mojstru Heinrichu Albertu. Stanko Prek je bil pravzaprav prvi izvajalec kitarske glasbe na slovenskem, učitelj kitare in ustvarjalec kitarske glasbe, saj je napisal mnogo skladbic za mladino in prvo koncertno skladbo za kitaro z naslovom '*Nocturno*'. Posvetil se je poučevanju kitare. Leta 1937 je začel poučevati kitaro na Glasbeni Matici, honorarno je poučeval kitaro na nižji in srednji stopnji ljubljanske glasbene šole, kjer je ostal do šolskega leta 1945/46. Pozneje je učiteljeval še na vzhodnem delu Slovenije, na mariborski Pedagoški akademiji in na srednji glasbeni šoli v Mariboru. Kot prvi profesor kitare se je leta 1974 zaposlil celo na glasbeni akademiji v Zagrebu. Izdal je tudi začetnico za kitaro med leti 1950 in 1952.

Poleg Preka je malo manj znan od njega aktivno deloval tudi njegov sodobnik **Karl Hladky**, ki je bil glasbeni pedagog in kitarist. Že nekaj let pred Prekom je izdal '*Kitarsko šolo*' (1944). Hkrati pa je tudi on napisal eno prvih koncertnih skladb za kitaro '*Gonarski zvonovi*'. Ta skladba je iz leta 1942 in je avtobiografski zapis o internaciji v Gonarsu. Poleg te je napisal še '*Serenado*', ki je izrazito špansko obarvana. Ne vemo, kako se je izučil za kitarista. Iz njegovega razreda sta izhajala priznana kitarista **Hubert Schara** in **Ljudmil Rus**.

Stane Kranjc in **Jože Turšič** sta še dva kitarista iz tega obdobja, vredna omembe, čeprav nista pustila za seboj pomembnejših sledi. Skupaj sta leta 1942 izdala zvezek '*Etude za kitaro*'. Leta 1944 je omenjen izid

njunega skupnega dela '*Kitarska Šola*'. Nekaj del in nekaj priredb za komorne skupine je prispeval še Stane Kranjc sam.

Nekaj časa po drugi svetovni vojni se je kitara umaknila in še danes ni jasno zakaj. Edini prostor, kjer je bila še lepo sprejeta, je bil KUD Svoboda. Prav tako kitara tisti čas ni bila zanimiva za skladatelje, zato je prva skladba nastala šele leta 1967.

Ponovno uveljavljanje kitare v slovenskem šolstvu je le počasi napredovalo. In ko je to dokončno uspelo, ni bilo ustrezno kvalificiranih pedagogov. Na kitarski preporod je v tem času vplivala predvsem zabavna glasba, katere eden glavnih instrumentov je bila kitara, čeprav to ni pomenilo razvoja klasične kitare. Zato so si pedagogi morali mesto kot umetniški izvajalci in ne kot izvajalci ljudske glasbe šele pridobiti.

Največji revolucionarji so bili tedaj Hubert Schara in Ljudmil Rus kot predstavnika Hladkyjeve šole ter **Primož Soban** in **Tomaž Šegula** kot predstavnika Prekove šole. S tem je razvoj klasične kitare dobil nov zagon, saj je bil leta 1968 ustanovljen aktiv učiteljev kitare. Hkati s tem je kitara pridobila ugled tudi pri skladateljih. Prvi, ki je začel po dolgem premoru spet ustvarjati za kitaro, je bil **Primož Ramovš** s skladbo '*Dva nokturna*'. Nekaj let kasneje je začel komponirati tudi **Alojz Srebotnjak**, obema pa se je z lažjimi skladbicami pridružil še Tomaž Šegula.

Iz razreda Stanka Preka je prihajal tudi kitarist Tomaž Šegula, ki je za slovenski razvoj klasične kitare naredil ogromno. Po končani nižji glasbeni šoli se je učil igranja kitare na Visoki šoli za glasbo v Gradcu, poleg tega pa je bil diplomirani muzikolog, igral pa je tudi klavir in kontrabas.

Popularizacija kitare je imela velik vpliv, saj je kitara postala izbirni predmet na pedagoškem oddelku glasbene akademije leta 1980. Pet let kasneje so uvedli tudi višješolsko učenje kitare na glasbeni akademiji, a program ni uspel, saj zaradi slabe podpore in naklonjenosti kitarista **Igor Saje** in **Jerko Novak** nista uspela pripraviti študija kitare.

V tem času so se kot skladatelji za kitaro pojavili še Pavel Šivic, Vilko Ukmar (znan po ciklu *Pet bagatel* iz leta 1978), Jakob Jež, Samo Južnič ter še številni drugi skladatelji, ki so se posvečali pisanju komornih zasedb s kitaro, kot na primer pedagog in umetnik Tomaž Lorenz.

20. julija leta 1980. se je pri nas po dolgem premoru spet zgodil veliki koncert slovenskega klasičnega kitarista **Igorja Sajeta**, ki je igral v ljubljanskih Križankah v okviru poletnega festivala.

Z razvijanjem klasične kitare, večanjem števila učencev in novimi pedagogi se je pokazala potreba po boljšem in enotnejšem pouku kitare v slovenskem prostoru, saj je bil pouk v šestdesetih letih še na ravni izpred dvajsetih let in ni imel enotnega učnega načrta. Ponekod so ure trajale

dvajset do trideset minut, ponekod pa se je pouk izvajal v skupinah. Prav tako so bili pedagogi še vedno na različnih ravneh izobrazbe oz. področij glasbe. Zato se je zaradi tega pod pokroviteljstvom Matije Terclja, svetovalca za glasbene šole, leta 1968 ustanovil aktiv učiteljev kitare. Za vodjo je bil izvoljen Tomaž Šegula. Z njegovim vodstvom so združeni učitelji kitare izboljšali raven pouka kitare, ji pridobili enakovreden položaj ostalim glasbenim instrumentom in opredelili namen pouka kitare v glasbenih šolah, pri katerem se je še vedno kazal problem pričakovanj učencev. Še vedno so namreč prihajali učenci, ki so se hoteli naučiti igranja na kitaro zgolj v smeri zabavne glasbe. Poleg tega se je aktiv lotil še reševanja nekaterih težav povezanih s poučevanjem kitare v slovenskem prostoru: poenotenje dolžine pouka kitare – bil je uveden individualni pouk, enoten učni načrt in kriteriji ter izobraževanje kitarskih pedagogov. Slednji so bili najbolj zanimivi, saj so mnogi med njimi poučevali, čeprav je sami niso znali dobro igrati. Nekateri so diplomirali iz drugih instrumentov, veliko izmed njih pa je imelo le izobrazbo nižje glasbene šole. Zato so organizirali hospitacije in seminarje, ki jih je vodil profesor Tomaž Šegula. Slednji se je poleg delovanja v aktivu lotil tudi novega učbenika za kitaro Mladi kitarist, saj stara Prekova šola sedanjim potrebam ni več zadostovala. V pouk so bile tokrat vključene tudi enoglasne pesmice ter dvo- in več- glasne priredbe. Iz razreda Tomaža Šegule izhaja mnogo znanih koncertnih kitaristov: Andrej Grafenauer, Igor Saje, Klara Tomljanović, Aleš Strajnar, Katja Porovne, Eva Hren, Anže Palka, Eva Jelenc, Uroš Lovšin, Peter Lagudin, Mateja Blaznik, Bor Zuljan, Jan Plestenjak, Uroš Rakovec in Miro Novak.

Pedagoškemu delu se je zelo posvetil tudi **Ljudmil Rus**. Napisal je nekaj instruktivnih skladbic, njegovi učenci so prejeli večinom najboljša priznanja in nagrade na tekmovanjih. Iz njegovega razreda izhaja tudi sedanjí največji slovenski kitarist **Tomaž Rajterič**. Zasluženó mesto pa ima pri razvoju komorne igre in kitarskih skupin. V okviru Glasbene šole Franc Koštrun je začel delovati kitarski orkester Ljudmila Rusa. Le-ta je dal nov zagon ustvarjanju in povezovanju kitaristov pri nas, hkrati s tem sta se razmahnila komorna igra in kitarski orkester.

Danes izvajata univerzitetni višješolski študij kitare, ki so ga uvedli leta 1996, profesorja Andrej Grafenauer in Tomaž Rajterič na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

3. 1. 3 Pogoji za dvig kvalitete in pokazatelji razvoja kitare

3. 1. 3. 1 Glasbeno šolstvo v Sloveniji

Sedanji učni sistem poučevanja kitare je precej razvit in urejen. Pedagogi imajo ustrezno izobrazbo, tako da je kvaliteta pouka tudi na ustrezni ravni, saj so sami večinoma odlični kitaristi. Čeprav v preteklosti ni bilo mogoče velikokrat slišati kitare na nastopih, pa je sedaj tega vedno več. Poleg tega se prirejajo tekmovanja za kitaro, ki te ugotovitve še potrjujejo.

Kvaliteten šolski sistem je prvi pogoj, ki omogoča, da Slovenijo preplavljajo čedalje boljši kitaristi.

V sistemu slovenskega glasbenega šolstva se **osnovna stopnja** glasbene izobrazbe v smislu obvladovanja glasbenih instrumentov zaključi s 6. oz. 8. letnikom (višja stopnja osnove stopnje) glasbene šole (GŠ). Glasbenih šol na slovenskem je kar 53. **Srednja stopnja** se zaključi s 4. letnikom in maturo na srednji glasbeni šoli (SGŠ) v Ljubljani ali Mariboru ali na umetniških glasbenih gimnazijah v Celju, Velenju, Kopru, od šolskega leta 2010/11 pa tudi v Novem mestu.

Srednja glasbena in baletna šola Ljubljana (kratica **KGB LJ**) je sestavljena izobraževalna ustanova, ki vključuje glasbeno in plesno šolo na nižji stopnji (glasbena pripravnica, predšolska glasbena vzgoja, ples) in na srednji stopnji kot umetniška gimnazija (glasbena in plesna smer). Od leta 2008 je sedež šole na Ižanski cesti 12 (poleg ljubljanskega Botaničnega vrta).

Visoka stopnja glasbene izobrazbe se pridobi na Akademiji za glasbo v Ljubljani (AG). Tu lahko kitarist opravi tudi podiplomski študij (specializacijo).

Fotografija 5: Akademija za glasbo v Ljubljani

3. 1. 3. 2 Kitarski pedagogi

Pomemben prispevek k razvoju klasične kitare dajejo številni prizadevni učitelji kitare, ki so se bolj posvetili raziskovanju in izobraževanju novih generacij kitaristov kot koncertnim odrom. Najpomembnejši pedagogi, ki so uveljavili kitaro kot resen koncertni inštrument so bili že omenjeni v poglavju **3. 1. 2 Zgodovina klasične kitare v Sloveniji**.

Kot enega najpomembnejših pedagogov bomo na tem mestu podrobneje predstavili **Tomaža Šegulo**. Tu je povzetek iz intervjuja z njim. Avtor intervjuja je Miran Stergulec. V navednicah so citati Tomaža Šegule.

Ob prvem srečanju s kitaro se je slednje kmalu naveličal. V primerjavi s klavirjem se mu je zdela 'prav beden' instrument.

Na teoretsko-pedagoškem oddelku je bil eno leto enkrat tedensko obvezen skupinski pouk kitare, ki ga je učil prof. Prek. V razredu je bilo približno 15 dijakov in so imeli na razpolago samo eno kitaro, ki je potovala od enega do drugega. Učili so se začetne vaje iz Prekove šole in značilne akorde osnovnih tonalitet. 'Kitara me tudi tokrat ni prav nič navdušila'.

Leta 1963 je diplomiral iz klavirja na SGŠ in dobil naziv strokovni učitelj klavirja in absolviral oddetek za glasbeno zgodovino na AG. Začel je iskati zaposlitev ter poslal prošnje na več glasbenih šol. Sprejet je bil na GS Domžale, ki je razpisala mesto učitelja za klavir in nauk o glasbi. Vendar je namesto nauka o glasbi učil kitaro, ki se jo je učil eno leto pri prof. Preku.

O tretjem srečanju s kitaro pravi: 'Zaradi čuta odgovornosti do pedagoškega dela sem takoj samoiniciativno odšel k prof. Preku'. Ta mu je dejal, da ne bo nikoli postal koncertant, češ da je prestar. Pri učenju kitare je hitro napredoval - saj je šlo samo za prenos notne slike na instrument - to pa mu zaradi predznanja (dolgoletno igranje klavirja) ni delalo posebnih preglavic. Tako je do leta 1965 končal že 2. letnik srednje glasbene šole.

Junija leta 1967 je diplomiral iz kontrabasa na srednji glasbeni šoli in stal pred dilemo ali naj gre študirat naprej na akademijo in postane profesionalni kontrabasist ali ne. Spoznal je, da ima veselje s pisanjem, saj je bil po izobrazbi pravzaprav muzikolog, in da je tudi poučevanje kitare kar prijetna dejavnost. Zato se je odločil, čeprav s težkim srcem, dati slovo kontrbasu.

Junija leta 1968 je zaključil študij kitare na srednji glasbeni šoli. Ravnatelj prof. Tercelj je objavil razpis za učitelja kitare na GŠ in ga skoraj prisilil, da je dal odpoved na Pedagoški gimnaziji in se prijavil na razpis.

Da bi v prihodnosti lahko poučeval tudi na srednji stopnji, se je na pobudo prof. Tercelja in s posredovanjem vodstva ljubljanske Akademije za glasbo prijavil k sprejemnemu izpitu na graško Akademijo za glasbo. Sprejemni izpit je opravil konec septembra 1968 in začel oktobra študirati pri prof. Margi Bäuml-Klasinc.

Napočilo je najbolj intenzivno obdobje v njegovem življenju, ki je trajalo vse do leta 1974:

- poučevanje
- pisanje zbirke "Mladi kitarist"
- vodenje aktiva kitarskih pedagogov in pripravljanje učnih načrtov
- vaje in nastopi z ansamblom "Schola Labacensis" in snemanja
- intenzivni študij kitare in voženje z avtobusom enkrat tedensko na ure v Graz

Fotografija 6: Učbenik Mladi kitarist

predvsem kot izvajalci in ustvarjalci na različnih področjih zabavne glasbe, so: Uroš Lovšin, Peter Lagudin, Mateja Blaznik, Bor Zuljan, Jan Plestenjak, Uroš Rakovec in Miro Novak.

V letih od 1973 do leta 1999 so njegovi učenci na republiških, zveznih in državnih tekmovanjih mladih glasbenikov osvojili 17 prvih in 12 drugih nagrad. V letih 1975-2003 je v njegovem razredu na srednji glasbeni šoli uspešno zaključilo študij kitare 52 dijakov, od teh 20 s celovečernimi koncertnimi nastopi. Med njegovimi diplomanti, ki so nadaljevali študij kitare na visokošolskih glasbenih zavodih doma ali v tujini in sedaj uspešno delujejo kot koncertanti in pedagogi, so najvidnejši: Andrej Grafenauer, Igor Saje, Klara Tomljanović, Aleš Strajnar, Katja Porovne, Eva Hren, Anže Palka in Eva Jelenc. Med njegovimi dijaki, ki so bili odlični klasični kitaristi, uveljavili pa so se

Danes poučuje kitaro ogromno število uspešnih in predanih pedagogov, katerih učenci se uspešno predstavljajo na tekmovanjih in nadaljujejo šolanje na srednjih glasbenih šolah ali Akademiji za glasbo. Nemogoče bi bilo narediti izbor najuspešnejših, ne da bi koga spregledali in mu naredili krivico. Zato smo se odločili, da med njimi omenimo le dva zelo predana in uspešna kitarska pedagoga, ki jima je v zadnjih letih usoda prehitro končala njuno ustvarjalno življenjsko pot, to sta Srečko Lavbič in Uroš Lovšin.

Srečko Lavbič (1957-2006) je končal srednjo glasbeno šolo iz kitare leta 1984, leta 2004 pa se je lotil izrednega študija kitare na Akademiji za glasbo. Vsa leta je delal na GŠ Risto Savin. Mnogi njegovi učenci so nadaljevali glasbeno pot – Monika Kranjc, Maruša Mirnik, Lucija Lavbič, Matej Banič, Roman Ocvirk, Rok Šoster, Matjaž Piavec in drugi. Igral je v raznih skupinah - akustična skupina Kladivo, konj in voda, narodnozabavni ansambli (Savinjskih 7), celjski plesni orkester Žabe...

Fotografija 7: Srečko Lavbič in Tomaž Rajterič

Uroš Lovšin (1957-2007) je bil eden najvidnejših pedagogov, kitaristov in glasbenikov v slovenskem prostoru. 25 let je poučeval na GŠ Škofja Loka, kjer je vzgojil preko 100 učencev. Mnogi med njimi so danes profesionalni glasbeniki (Jan Plestenjak, Uroš Rakovec, Denis Kokalj, Luka Vehar, Janez Golob, Dejan Lapajne, Zala Kejžar, Janez Hostnik in drugi). Udejstvoval se je v radikalni rock skupini Buldožer, s katero je posnel 4 zgoščenke in nastopal po bivši Jugoslaviji. Izdal je dve zgoščenki otroških pesmi.

3. 1. 3. 3 Znani slovenski kitaristi

V Sloveniji je veliko odličnih kitaristov, nekateri pa v svojem delu resnično izstopajo in segajo v sam vrh svetovne klasične glasbe. Nekateri izmed njih so: Mak Grgić, Jerko Novak, Tomaž Rajterič, Vojko Vešligaj, Andrej Grafenauer, Žarko Ignjatović in Sanja Plohl.

Mak Grgić

Kritiki imenujejo njegovo igranje za 'briljantno lepo', 'izjemno'. Junija 2009 je nastopil v Rusiji, kjer se je predstavil s skladbo 'Concierto de Aranjuez' z orkestrom St. Peterburškega simfoničnega orkestra.

Rodil se je leta 1987 v Ljubljani. Izobraževal se je pri Anteju Čaglju v Zagrebu. Trenutno študira pri Alavu Pierriju na Dunaju. Spomladi 2010, med turnejo z zagrebškim kitarskim kvartetom po ZDA, bo imel več samostojnih koncertov na velikih festivalih in z različnimi zasedbami.

Mak igra tako klasično kot improvizirano glasbo. Njegov

Fotografija 8: Mak Grgić

repertoar obsega glasbo od baroka preko španske do moderne glasbe. Igra tudi glasbo nekaterih znanih jazz umetnikov, kot je na primer Pat Matheney.

Med študijem je uspešno sodeloval na mnogih mednarodnih tekmovanjih in bil nagrajen z najvišjimi nagradami: Tekmovanje Andres Segovia za mlade glasbenike, Velbert, Nemčija; Forum Gitarre Wien; Arrenzano, Italija; International Guitarart festival and competition, Beograd; II. Concorso Europeo di Chitarra Classica, Citta di Gorizia, Italija, 2005; Tekmovanje Anna Amalia v Weimarju, Nemčija.

Jerko Novak, slovenski kitarist, pedagog in skladatelj, rojen leta 1957 v Beogradu, je študij in podiplomski študij kitare zaključil na Visoki šoli za glasbo v Gradcu, prvenstveno pa deluje kot kitarski solist, koncertant in pedagog.

Fotografija 9: Jerko Novak

Kitaro se je začel učiti pri prof. Hubertu Scharri na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani. Na Visoki šoli za glasbo v Gradcu v razredu prof. Marge Bäuml-Klasinc je diplomiral in opravil programski študij. Večkrat je bil nagrajen na slovenskih in jugoslovanskih tekmovanjih glasbenih šol. Leta 1983 je prejel nagrado Zlata ptica – najvišje slovensko priznanje za mlade umetnike. Kot kitarist z bogatim solističnim repertoarjem koncertira doma in v tujini (Avstrija, Rusija, Gruzija, Armenija, Italija, Nemčija, Švedska, Španija). Pogosto igra tudi v komornih zasedbah, največ z violinistom Tomažem Lorenzem.

Poučuje kitaro na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani in je stalni mentor na slovenskih poletnih glasbenih taborih. Jerko Novak je vsestranski glasbenik: poleg poustvarjalnega dela se intenzivno posveča tudi komponiranju, predvsem za najmlajše poslušalce. Ustvarja tudi scensko glasbo za gledališče, film in televizijo.

Fotografija 10: Tomaž Rajterič

Tomaž Rajterič se je rodil leta 1967 v Ljubljani. Študiral je na Glasbenem konservatoriju v Ženevi, kjer je leta 1988 diplomiral in dosegel prvo nagrado virtuoznosti (premier prix de virtuosité) v razredu prof. Marie Livie Sao Marcos. V letih 1989-1991 se je izpopolnjeval na Glasbenem konservatoriju v Lozani (Conservatoire de musique de Lausanne) v razredu prof. Dagoberta Linharesa ter v letih 1994-1997 na Visoki šoli za glasbo v Salzburgu (Mozarteum) v razredu prof. Eliota Fiska. Izpopolnjeval se je tudi na mojstrskih tečajih Juliana Breama.

Tomaž Rajterič je nagrajenec državnih in mednarodnih tekmovanj. Na nekdanjih republiških in zveznih tekmovanjih je v letih 1981, 1983, 1984, 1986 vedno dosegel prvo nagrado. Leta 1985 je bil nagrajenec mednarodnih tekmovanj v Sabléju (Francija) in Beogradu (Mednarodno tekmovanje glasbene mladine), 1987 pa je dosegel tretjo nagrado na velikem mednarodnem tekmovanju Villa-Lobos v Riu de Janeiru. Leta 1988 je dosegel drugo nagrado (ob nepodeljeni prvi) na Jugoslovanskem tekmovanju glasbenih umetnikov in leta 1994 četrto nagrado na tekmovanju Mauro Giuliani v Bariju (Italija) v kategoriji kitarskega dua.

Od leta 1986, ko je imel prvi solistični celovečerni recital v Ljubljanskih Križankah, redno nastopa na vseh večjih slovenskih odrih: Poletni festival Ljubljana, Cankarjev dom (mednarodni cikel »Zvoki šestih strun«), Slovenski glasbeni dnevi, Piranski glasbeni večeri. Do sedaj se je s solističnimi recitali in v različnih komornih zasedbah, največkrat v različnih duih s prizanimi instrumentalisti in pevci, predstavil v številnih evropskih državah, Južni Ameriki, ZDA in Aziji. Vabijo ga na mednarodne kitarske festivale, prav tako pa je tudi gost različnih orkestrov: Solisti di Zagreb, Orchestre de Chambre de Lausanne, Simfoniki Radiotelevizije Slovenije in Slovenska filharmonija, Komorni orkester Društva slovenskih skladateljev.

Strokovna kritika ga ocenjuje kot tenkočutnega kitarskega interpreta, ki z enako zavzetostjo izvaja dela različnih slogovnih obdobj – od renesanse, preko baročnih mojstrov z Bachom, klasicizma in romantike, do popularnih španskih in latinsko-ameriških skladateljev ter repertoarja sodobnih avtorjev, med katerimi redno uvršča na programe dela slovenskih skladateljev. Krstno je izvedel dela skladateljev Milka Lazarja, Maksimiljana Feguša, Petra Šavlija, Aleša Strajnarja, Iva Petriča, Janija Goloba, Božidarja Kosa. Za glasbeni arhiv Radia Slovenije je posnel obsežen repertoar, izdal pa je tudi štiri zgoščenke: Koncert za kitaro Božidarja Kosa, Simfoniki RTV Slovenija in dirigent Anton Nanut (založba RTV Slovenija, 1997), Albeniz in Villa-Lobos (Helidon, 2000), Recital – solistična kitarska glasba 20. stoletja (Samozaložba v sodelovanju z Radiem Slovenija, 2002), Slovenski skladatelji za kitaro (Edicije DSS, 2007). Kot pedagog deluje na Akademiji za glasbo v Ljubljani od leta 1996, sprva kot honorarni sodelavec, od leta 2000 pa kot redno zaposleni visokošolski učitelj. Leta 1996 so mu bila priznana pomembna umetniška dela za kitaro. Septembra 1997 je bil izvoljen v naziv docenta, decembra 2002 v naziv izrednega profesorja, novembra 2007 pa v naziv rednega profesorja. Do sedaj je bil mentor 16 diplomantom in 5 specializantom. Kitarski kvartet, kateremu mentor je bil, je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Njegovi študenti so na mednarodnih tekmovanjih dosegli 8 in na državnih 6 nagrad.

Z povabili na predavanja ali kot gostujoči profesor je predaval na Univerzi Južna Kalifornija (University of Southern California), na Visoki šoli za glasbo in teater iz Züricha (Hochschule Musik und Theater Zürich) in na Glasbeni akademiji v Zagrebu. Sodeluje v komisijah na državnih (Temsig) in mednarodnih tekmovanjih ter vodi mednarodne kitarske šole. Za Edicije Društva slovenskih skladateljev je naredil več redakcij slovenskih kitarskih del. Je ustanovni član Društva slovenskih učiteljev kitare in od leta 2006 tudi predsednik tega društva.

Vojko Vešligaj, rojen leta 1978 v Celju, je osnovno glasbeno šolo obiskoval v Rogaški Slatini in Šentjurju. Srednjo glasbeno šolo je nadaljeval v Mariboru pri Davorinu Korošcu in Olgi Rojs ter se izpopolnjeval pri prof. Istvanu Römerju. V Mariboru je končal tudi srednjo šolo iz kontrabasa pri prof. Darjanu Cvetrežniku. Šolanje je nadaljeval na Akademiji za glasbo v Ljubljani, prvo leto pri prof. Andreju Grafenauerju ter nato pri prof. Tomažu Rajteriču, kjer je leta 2002 z odliko diplomiral. Leta 2003 je pri istem profesorju zaključil podiplomski študij z Dvojnim koncertom za kitaro, bandoneon in godalni orkester Astora Piazzolle, ki ga je izvajal s harmonikarjem Borutom Zagoranskim in komornim orkestrom Akademije za glasbo v Ljubljani pod vodstvom Cirila Škerjanca.

Imel je veliko samostojnih recitalov in koncertov v različnih komornih zasedbah (kitara, flavta, violina, harmonika, kitarski kvartet AMARCORD). Nastopal je v različnih evropskih državah: Grčija, Hrvaška, Srbija, Italija, Avstrija, Bosna in Hercegovina. V Sloveniji je nastopal na pomembnejših glasbenih festivalih: Kitarski festival Sežana, GM oder, Jesenske serenade, Kitarski večeri v Unionu, Festival Lent, Tango festival v Idriji.

Fotografija 11: Vojko Vešligaj

Imel je veliko samostojnih koncertov in je član Tria Fuoco in skupine Keel Klezmer Band.

Je prejemnik nagrad na mednarodnih in državnih tekmovanjih: 2. nagrada na mednarodnem tekmovanju Petar Konjović v Beogradu, 2. nagrada na mednarodnem tekmovanju Simone Salmaso v Viarregiu, 2. nagrada na Državnem tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije. Leta 2003 je prejel Prešernovo nagrado Akademije za glasbo v Ljubljani za posebne dosežke.

Sedaj poučuje kitaro na SGBŠ Maribor. Občasno prireja

Andrej Grafenauer, slovenski kitarist in pedagog, rojen leta 1958, v Ljubljani.

Fotografija 12: Andrej Grafenauer

Z učenjem kitare je začel v 2. letniku gimnazije ter končal nižjo in srednjo glasbeno šolo pri profesorju Tomažu Šeguli. Študij je nadaljeval na Visoki šoli za glasbo v avstrijskem Gradcu, kjer je diplomiral v razredu prof. Marge Bäuml-Klasinc. Izpopolnjeval se je še pri nekaterih znanih umetnikih, med njimi pri urugvajskem kitaristu Abelu Carlevaru.

Kot solist in v manjših komornih zasedbah je nastopil na mnogih pomembnejših koncertnih ciklih in festivalih v Sloveniji in tujini (Zvoki šestih strun – Cankarjev dom, Idriart Festival, Ljubljanski umetniki Ljubljani, Festival glasbe 20. stoletja Radenci,

Fernando Sor-Videm, Mednarodni festival kitare – Sežana, Festival Dani muzike Herceg-Novci, Festival komorne glasbe–Grobldje, Evropski mesec kulture–Ljubljana, Noč slovenskih skladateljev, Koncerti ob svetovnih glasbenih dnevih–Ljubljana, Novomeški glasbeni festival, Zelški koncerti, abonmajski koncerti na Reki, Šibeniku, Kragujevcu, poletne prireditve Maribor, Celje, Cavtat, Ljubljana, koncerti v Celovcu, Skopju, Prištini, Stonu itd.).

Na koncertnem repertoarju ima dela vseh stilnih obdobij in usmeritev od renesanse (tudi izvedbe na kopiji renesančne vihuele) do sodobnih skladb. Prav tako je krstno izvedel več skladb slovenskih skladateljev: V. Ukmarja, P. Ramovša, P. Šivica, A. Strajnarja, A. Weingerla, A. Čopija. Izdal je več nosilcev zvoka, od prve audio kasete z deli J. S. Bacha (1991), dveh kompaktnih plošč z deli slovenskih skladateljev (1992, 1995), ki so bila večinoma prvič predstavljena na nosilcih zvoka, do del svetovne, zlasti renesančne, baročne in romantične literature, ki jih je izdal na petih solističnih kompaktnih ploščah in dveh kompaktnih ploščah v zasedbi kitarskega dua. Že vseskozi je pedagoško delo pomemben del njegovega delovanja. Leta 1982 se je redno zaposlil na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, kjer je bil od l. 1992 do odhoda na Akademijo za glasbo l. 1996 tudi vodja

oddelka. Prav tako je več let deloval kot vodja kitarskega oddelka tudi na Slovenski glasbeni šoli na Koroškem kot izpraševalec na strokovnih izpitih in kot vodja študijskih skupin. Na Akademiji za glasbo je začel poučevati l. 1992, ko je bil študij kitare še višješolski. Pripravil je univerzitetni visokošolski študij tega instrumenta, ki je bil uveden v študijskem letu 1996/97. Na Akademiji za glasbo poučuje glavni predmet kitaro in v njegovem razredu je doslej diplomiralo veliko študentov, ki se že uveljavljajo na umetniškem in pedagoškem področju. Njegovi študenti so doslej prejeli tudi vrsto mednarodnih nagrad in prvih nagrad na državnih tekmovanjih v disciplinah kitara in kitarski duo. Ob tem na Akademiji za glasbo predava tudi didaktiko kitare in komorno igro.

Vodil je številne poletne šole (Glasbena Loka – 1990 – 2002, Globodol 2003 – 2004, Mednarodni festival Bled 2005, Ston – Hrvaška 2001), bil član žirij na mednarodnih tekmovanjih glasbenih umetnikov (Zagreb – Tekmovanje mladih glasbenih umetnikov -1988, 1991, Gorica – Evropsko kitarsko tekmovanje 'E. Mercatali', 2004, 2005, 2006) ter na državnih tekmovanjih v Sloveniji.

Od leta 2003 je bil prodekan za študijske zadeve na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Leta 2000 je za svoje umetniško delovanje na glasbenem področju prejel Betettovo nagrado, najvišje strokovno priznanje Društva glasbenih umetnikov Slovenije. Z letom 2009 je postal dekan Akademije za glasbo v Ljubljani.

Žarko Ignjatovič, hrvaško-slovenski kitarist, rojen leta 1961 v Puli (Hrvaška), je nižjo in srednjo glasbeno šolo končal v rojstnem Pulju na Hrvaškem. Diplomiral je pri prof. Darku Petrinjaku na glasbeni akademiji v Zagrebu (1983), hkrati pa je študij kitare zaključil še pri prof. Margi Bäuml-Klasinc na Visoki šoli v Gradcu (1987). Leta 1995 je opravil triletni podiplomski študij na Mozarteumu v Salzburgu v razredu prof. Eliota Fiska.

Aktivno sodeluje na številnih seminarjih svetovno znanih kitaristov (Juliana Breama, Johna Williamsa, Davida Russella, Sergia in Odairja Assada ...). Je dobitnik številnih nagrad na nekdanjih republiških in zveznih tekmovanjih.

Od leta 1984 živi v Ljubljani. Je docent za kitaro in komorno igro na Pedagoški fakulteti v Mariboru in profesor kitare na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani. Poleg solističnih nastopov doma in v tujini se posveča tudi komorni igri. Nastopa v kombinacijah s pevci, violončelom, flavto, kitaro. Redno snema za radio in televizijo. Leta 1998 je izšla njegova prva, leta 2001 pa druga samostojna zgoščenka.

Fotografija 13: Žarko Ignjatovič

Fotografija 14: Sanja Plohl

Kitaristka **Sanja Plohl** se uspešno uveljavlja kot solistka in komorna glasbenica na domačih in tujih koncertnih odrih. Je dobitnica številnih nagrad mednarodnih tekmovanj in festivalov (London, Barcelona, Lizbona, Beograd, Zwolle, Iserlohn, Gevelsberg, Gorica, Zadar idr.). V času šolanja so jo podpirali Ministrstvo za kulturo, Zoisov sklad, klub Soroptimist International, nizozemska fundacija Huygens, Accademia Chigiana ter organizacija Yehudija Menuhina -Live Music Now. Prejela je visoke kritike strokovne publike in tiska (Classical Guitar Magazine, Gitarre Aktuell).

Sanja je po glasbenem šolanju v Sloveniji z odliko diplomirala na Visoki šoli za glasbo v Rostocku (prof. T. Offermann) nato pa magistrirala z eno najvišjih ocen v zgodovini kitarskega oddelka na Kraljevem konzervatoriju v Haagu (prof. Z. Dukić). Po magisteriju se je izpopolnjevala še na salzburškem Mozarteumu v razredu prof. E. Fiska. Sodelovala je tudi z maestrom O. Ghiglio na sloviti Akademiji Chigiani v Sieni ter s številnimi drugimi vodilnimi pedagogi in interpreti (A. Pierri, A. Desiderio, R. Dyens, C. Marchione, P. Steidl, H. Käppel, D. Bogdanović, M. Socias idr.). V času študija v Nemčiji je kot solistka nastopila z orkestrom Norddeutsche Philharmonie Rostock.

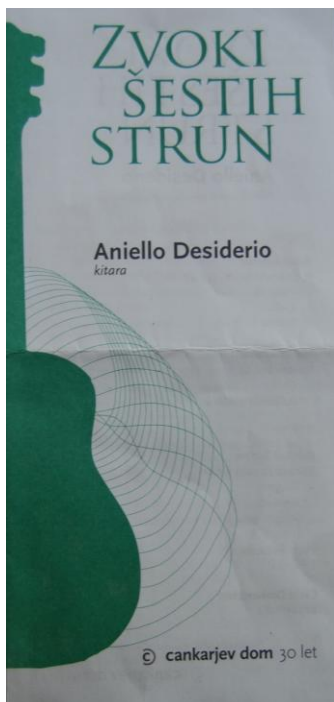
Sanjin repertoar obsega glasbena dela baroka, klasike, romantike, sodobne ter latinskoameriške glasbe. Krstno je izvedla številna nova dela slovenskih in tujih skladateljev.

3. 1. 3. 4. Seminarji in koncerti

Poleg ostalih rednih izobraževanj na glasbenih šolah potekajo tudi seminarji in tečaji, ki jih organizirajo združenje **EGTA** in posamezne šole. Poznamo seminar kitar v Krškem, Slovenski Flamenco festival (SIFF), Dneve kitare v Kopru, Seminar jazz kitare v GIS Muzikaviva, Glasbeno poletje v gradu Podsreda, Festival kitare Ptuj in še bi lahko naštevali. Vse te aktivnosti so približale kitaro predvsem mladim in povečujejo zanimanje mladih za učenje kitare na osnovnih glasbenih šolah.

Dvodnevni seminar kitare v Krškem je predviden kot strokovno srečanje profesorjev kitare, učencev, dijakov in študentov. Aktivno sodelovanje na seminarju predvideva učno uro z mentorjem, pasivna udeležba pomeni poslušanje seminarja, analize skladb in obisk koncertov.

Najpomembnejši cikel kitarskih koncertov se imenuje **'Zvoki šestih strun'**, ki ga organizira Cankarjev dom. V okviru cikla se vsako leto zvrstijo štirje koncerti, na katerih se predstavijo vrhunski mojstri na kitari iz tujine ali Slovenije.

Fotografija 15:
Programski list
za koncert
Aniella Desideria

Fotografija 16: Koncert Lucije Šorn v Modrem salonu

Kitaristi se predstajajo tudi v sklopu koncertov **'Večeri v Modrem salonu Grand hotela Union'** v Ljubljani. Poleg teh dveh ciklov je organiziranih mnogo drugih koncertov na različnih odrih in v okviru raznih prireditev, od manjših (na glasbenih šolah, v muzejih) do Gallusove dvorane Cankarjevega doma.

3. 1. 3. 5 Tekmovanja

SVET ZA GLASBENO IZOBRAŽEVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZVEZA SLOVENSkih GLASBENIH ŠOL
TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSkih GLASBENIKOV (TEMSIG)

12.

REGIJSKO TEKMOVANJE
MLADIH GLASBENIKOV
CELJSKEGA IN KOROŠKEGA OBMOČJA

VIOLINA
VIOLA
VIOLONČELO
KITARA
HARFA
ORGLE

KOMORNE SKUPINE S PIHALI

Glasbena šola Celje, 11.2.2009
Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje, 12.2.2009

DRŽAVNO TEKMOVANJE

Komisija za glasbena tekmovanja Republike Slovenije - TEMSIG - organizira tekmovanja iz različnih inštrumentov. Vsaka tri leta potekajo regijska in državna tekmovanja iz kitare in kitarskega dua, kjer se predstavijo najboljši slovenski mladi kitaristi. Tekmovanja se lahko udeležijo učenci iz nižjih in srednjih glasbenih šol ter študentje. Tekmovalci so razdeljeni v različne starostne skupine.

Fotografija 17: Naslovnica knjižice z regijskega tekmovanja

MURSKI FESTIVAL

Festival, ki je dobil ime po reki Muri, so na Glasbeni šoli Murska Sobota prvič organizirali pomladi 2004.

Idejo o nastanku Festivala, ki jo je podal profesor kitare na Glasbeni šoli Murska Sobota Damjan Stanišić, so podprli in realizirali predvsem zato, ker je bilo tovrstno dogajanje na področju kitarske igre takrat v Sloveniji precej skopo. Na Festivalu, ki je tekmovalnega značaja, pa so želeli dati priložnost tekmovati tudi mlajšim udeležencem, ki sicer na državnem tekmovanju v Sloveniji nimajo samostojne kategorije, to je kitaristom, starim do 9 let.

Osnovna ideja o nastanku Festivala je bila predstavitev kitare kot klasičnega instrumenta, ki služi izvedbi fantastične resne kitarske literature glasbe.

Mörski festival kitare organizirajo vsako leto v mesecu aprilu in traja več dni. Tekmovanje je namenjeno učencem glasbenih šol, srednjih glasbenih šol, študentom in starejšim, saj zgornja starostna meja v VII. kategoriji ni omejena.

Tekmovalce ocenjuje tri do pet članska ocenjevalna žirija, ki jo sestavljajo mednarodno priznani solisti in pedagogi kitaristi iz vsaj štirih držav. S tem želijo doseči višjo kakovostno raven tekmovanja in zaradi mednarodne žirije, ki ne pozna tekmovalcev, tudi nepristranskost ter s tem splošno zadovoljstvo udeležencev na festivalu.

Festival spremljajo tudi druga festivalna dogajanja kot so koncerti nagrajencev, priznanih kitaristov - solistov ali komornih skupin, kratka predavanja in predstavitve ter zabavni večeri.

Festival obišče vsako leto več ljudi, kar dokazuje, da je dogajanje na tem področju pozitivno sprejeto.

Fotografija 18: Priznanje Sintije Selič z Murskega festivala

3. 1. 3. 6 Izdelovalci kitar

Pozitivna in privlačna lastnost kitare je vsekakor njena praktičnost. Je lahko prenosljiva in cenovno dosti bolj dostopna od večine drugih klasičnih inštrumentov. Cene se gibljejo od nekaj 100 evrov za kitare, primerne za začetnike, do več 1000 evrov za kvelitetnejše inštrumente. Cene segajo tudi do 10 000 in več za res vrhunske koncertne ročno izdelane inštrumente najboljših mojstrov na svetu.

Tudi v Sloveniji ima izdelovanje kitar nekaj zgodovine. Tu moramo omeniti tovarno glasbil Melodija Mengeš, ki kitar ne izdeluje več, je pa dolga leta oskrbovala nadebudne kitariste – začetnike z dobrimi instrumenti.

Najpomembnejši izdelovalec klasičnih kitar v Sloveniji je **Samo Šali**. Od leta 2005 deluje kot samostojni kulturni delavec na področju izdelave glasbil. Izdeluje klasične, flamenco in akustične bas kitare. Na sliki je ena njegovih odličnih najnovejših ročno izdelanih kitar. Kvaliteta njegovih kitar so rezultat 12-letnega raziskovanja akustike klasične kitare ter posebnosti pri izgradnji.

Fotografija 19: kitara izdelovalca Sama Šalija

Znan izdelovalec kvalitetnih inštrumentov je tudi **Ignac Zaletelj**. 'Inštrument se dela z dušo. To ni tako, kot če bi delal rešeto ali strgalo,' zna reči Ignac Zaletelj. Kot oblikovalec unikatnih glasbil že preko trideset let izdeluje vrhunske strunske inštrumente za profesionalne glasbenike. Na kitare mojstra Zaletelja igrajo mnogi slovenski glasbeniki in kantavtorji. Med bolj poznanimi so Vlado Kreslin, Tomaž Domicelj, Tomaž Pengov ter vrhunski instrumentalisti, med katerimi najdemo znana imena kot so: Primož Grašič, Milan Ferlež, Saša Olenjuk, Vitalij Osmacko, Bojan Drobež, Predrag Marič in drugi.

3. 1. 3. 7. EGTA

DRUŠTVO SLOVENSКИH UČITELJEV KITARE – EGTA
(EGTA; European Guitar Teachers Association)

Društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje, v katerega se s pedagoškimi, izobraževalnimi, umetniškimi, znanstvenimi in kooperativnimi cilji združujejo učitelji kitare na vseh stopnjah in smereh izobraževanja, poustvarjalci na kitari ali lutnji, študentje kitare in državljani Republike Slovenije, ki se deklarirajo za ljubitelje kitarske umetnosti.

Osnovni cilji društva so spodbujanje razvoja slovenske kitarske pedagogike in poustvarjalnosti ter njuna uveljavitev v svetu, izboljšanje strokovnega izobraževanja učiteljev kitare ter s tem kakovosti poučevanja, kritično seznanjanje javnosti s tem področjem umetniške ustvarjalnosti ter dvig glasbene osveščenosti občinstva.

Pomembnejše naloge društva so:

- skrb za razvoj in napredek pouka, metodike in didaktike od začetne stopnje do umetniške zrelosti,
- prirejanje koncertov, revij in drugih nastopov mladih poustvarjalcev,
- organizacija seminarjev, tečajev, predavanj za člane ter tekmovanj,
- aktivno sodelovanje v mednarodni organizaciji EGTA (European Guitar Teachers Association),
- sodelovanje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in predpisov s tega področja,
- predlaganje kandidatov za državne nagrade na področjih šolstva ter kulture.

3. 1. 4 Tipi kitar

Kitara se je razvijala in se še danes razvija v različne smeri. Prisotna je v takorekoč vseh zvrsteh glasbe. Zato tudi ločimo veliko vrst kitar. Sledi kratka predstavitev nekaterih glavnih tipov.

Renesančna in baročna kitara

Renesančne in baročne kitare so neke vrste predniki današnjih klasičnih kitar. So nekoliko manjše in delikatnejše, v povezavi s tem pa je jakost zvoka, ki ga lahko oddajo, manjša. Vse strune imajo v parih, podobno kot pri sodobni 12-strunski kitari, a jih je le pet ali štiri, skupaj torej deset ali osem strun. Bolj pogosto kot solistični inštrument so se te vrste kitare uporabljale v raznih ansamblih, kot inštrument za poudarjanje ritma. Renesančne in baročne kitare med seboj ni težko razlikovati, saj ima baročna veliko raznih okraskov, ki so izdelani v podrobnosti, za razliko od renesančne, ki je dokaj pusta.

Klasična kitara

Za klasične kitare je značilno, da so nekoliko manjše od akustičnih in nimajo ojačanega vratu. Razlikujejo se tudi po tem, da imajo najlonske strune, zato so zelo primerne za začetnike. Klasično kitaro se igra v sedečem položaju, tako da je noga, na katero je kitara naslonjena, nekoliko dvignjena. Kitare te vrste se največ uporabljajo za igranje klasične glasbe in flamenka.

Fotografija 20: Učenec pri pouku klasične kitare

Flamenco kitara

Po obliki je zelo podobna klasični kitari. Navadno je izdelana iz drugih vrst lesa in ima zaradi tega drugačen zvok. Največkrat ima okoli zvočnice tudi poseben ščit - golpeador. Z njim je zgornja resonančna plošča zavarovana pred udarci z nohtom.

Fotografija 21: Akustična kitara

Akustična kitara

Akustične kitare so zelo podobne klasičnim, le da imajo malo večji trup, ožji vrat, ki je tudi bolj ojačan, in jeklene strune, ki oddajajo glasnejši in čistejši zvok. Njihova uporaba je najbolj razširjena v zabavni folk glasbi. Obstajajo tudi elektrificirane različice akustičnih kitar, t. i. elektroakustične kitare. Slednje omogočajo tudi priklop kitare na ozvočenje, zajem zvoka pa je najpogostejše narejen preko t. i. pick-up senzorjev pod kobilico, ki vibracije strun prenesejo v električno obliko. Pri kitarah višjega cenovnega razreda pick-up zajemu dela družbo še mikrofona, ki zajame dejanski zven akustične kitare.

12 - strunska kitara

Kitare te vrste imajo večinoma železne strune, ki so v parih, to pomeni, da sta po dve skupaj uglaseni enako ali v intervalu oktave. Te kitare se največ uporabljajo v glasbenih zvrsteh kot so: folk, blues in rock'n'roll. 12 - strunske kitare obstajajo tako v akustičnih kot v električnih različicah.

7 - strunska kitara

V Rusiji je v izročilu sedemstrunska gitara, ki jo je skoraj popolnoma izpodrinila šeststrunska španska kitara po koncertni turneji Andrésa Segovie v Rusiji v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Ruska sedemstrunska kitara je najpogostejše uglasena DGHdghd. V 19. stoletju je nastala znatna količina kompozicij za rusko kitaro. Med najbolj ustvarjalne komponiste štejemo Andreja Sychro. Pomembnejša nastopača z rusko kitaro v 20. stoletju sta barda Vladimir Visocki in Bulat Okudžava; med rusko-romskimi kitaristi sta se v novem času uveljavila Saša Kolpakov in njegov nečak Vadim Kolpakov. V ZDA je aktiven dr. Oleg Timofeyev, ki je odkril veliko pozabljenih kompozicij za rusko sedemstrunsko kitaro, obnavlja tehniko igranja na inštrumentu, in proizvaja zgoščenke z rusko, romsko, judovsko in gruzijsko glasbo za sedemstrunsko kitaro. Vendar ruska sedemstrunska kitara ni vplivala na razvoj današnjih zahodnih sedemstrunskih kitar, ki so postale popularne v zadnji četrtini 20. stoletja. Sedma struna je praviloma dodatna basovska struna, za kvarto ali kvinto nižja od spodnjega E na klasični kitari. Najbolj popularne so 3 uglasitve: EHGDAEH (dodana spodnja kvarta), EHGDAEA (dodana spodnja kvinta) in FCGDAEH (vseh sedem strun je v kvartnem intervalu, zajeti so vsi toni C-dur lestvice). Problem 7-strunskih kitar je širok tonski razpon. Če bi naj tudi najdebelejša struna imela lep zvok, bi morala kitara imeti relativno velik trup. Zato so praviloma vse današnje 7-strunske kitare le v električni izvedbi.

Akustična bas kitara

Fotografija 22: Akustična bas kitara

Akustične bas kitare imajo štiri kovinske strune, ki so uglašene enako kot pri kontrabasu. Uporabljajo se v orkestrih in raznih skupinah, namenjene pa so predvsem poudarjanju ritma in nizkih tonov. Kitare te vrste so sicer pomembne, a je v današnjem času veliko bolj razširjena uporaba elektroakustičnih in električnih bas kitar.

Archtop kitara

Posebnost archtop kitar je ta, da v trupu nimajo okrogle resonančne luknje, ampak le to nadomeščata dve manjši luknji v obliki črke f, podobni tistim, ki jih imajo violine in drugi inštrumenti iz skupine godal. Archtop kitare so bile in so še vedno posebej priljubljene med country and jazz glasbeniki. Zanimivo je tudi to, da so strune teh kitar nekoliko debelejšje od strun, ki jih imajo akustične.

Električna kitara

Električne kitare se v današnjem času uporabljajo že v skoraj vsaki zabavni glasbi, največ pa v bluesu, rock'n'rollu in rocku. Manjša oddaljenost strun od ubiralke in ojačevalec, ki ga priklopimo na kitaro ali brezžično povežemo, omogočata nekatere tehnike, ki jih je na akustični kitari skoraj nemogoče izvesti. S pomočjo ojačevalca lahko spremenjamo glasnost zvoka, ki ga odda ojačevalec, čistost tona, lahko pa dodamo tudi razne zvočne efekte.

Električna bas kitara

Fotografija 23: Električna bas kitara

Električna bas kitara je v uglasitvi zelo podobna kontrabasu. Nastala je leta 1951. Po obliki je zelo podobna navadni električni kitari, le vrat je nekoliko daljši in vitkejši. Najbolj razširjene kitare te vrste so take s štirimi strunami, obstajajo pa tudi različice s petimi ali šestimi strunami. Kitara je namenjena poudarjanju ritma in še posebej nizkih tonov, njena uporaba pa je nepogrešljiva v raznih skupinah. Električne solo in bas kitare so na voljo tudi v različici, ki na ubiralci nima prečk. Uporabljajo se ravno zaradi drsečega tona (glisanda).

Tovrstni inštrument je leta 1977 svetu prvi predstavil legendarni Jaco Pastorius, ki ga glasbeni strokovnjaki smatrajo za najboljšega basista vseh časov. Kot mojster bas kitare brez prečk pa je danes zelo znan Steve DiGiorgio. Poleg basovske kitare brez prečk obstaja tudi tovrstna solo kitara, ki se je pojavila v šestdesetih letih. Uporabljali so jo predvsem avantgardni kitaristi (Robert Fripp, Frank Zappa, Andy Summers).

3. 2 Praktični del

Praktični del je sestavljen iz ankete in obdelave z njo pridobljenih podatkov. S tem smo potrdili oziroma ovrgli naše hipoteze v zvezi s priljubljenostjo in poznavanjem kitare.

3. 2. 1 Hipoteze

Preden smo začeli z raziskovanjem, smo postavili hipoteze, vodilna pa je bila, da je **kitara zelo popularen inštrument**.

Ostale hipoteze so naslednje:

Hipoteza 1: Več kot polovica anketirancev pozna koga, ki igra kitaro.

Hipoteza 2: Večina ve, da ima klasična kitara 6 strun.

Hipoteza 3: Večina je že poslušala klasično kitaro.

Hipoteza 4: Klasično kitaro je poskusilo igrati več anketirancev kot električno.

Hipoteza 5: Manj kot polovica ve, da obstajajo razlike med akustično in klasično kitaro.

Hipoteza 6: Velika večina ve, da kitaro uvrščamo med brenkala.

Hipoteza 7: Domnevamo, da je električna kitara bolj priljubljena od klasične.

Hipoteza 8: Menimo, da manj kot polovica anketirancev ve, da v Sloveniji obstaja univerzitetni študij kitare.

Hipoteza 9: Med pozitivnimi lastnostmi kitare izstopa cena in njena primernost za spremljavo ob petju.

3. 2. 2 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

Naša raziskovalna metoda je bila anketa, ker je bila najbolj primerna za raziskovanje našega problema. Izvedli smo 100 anket, po 25 v različnih starostnih skupinah; med osnovnošolci, dijaki, študenti in odraslimi (zaposlenimi). Tako smo dobili precej razpršen vzorec, kar je po našem mnenju pripomoglo k objektivnim rezultatom. Pri anketi smo zaradi lažje obdelave podatkov uporabili zaprti tip vprašanj.

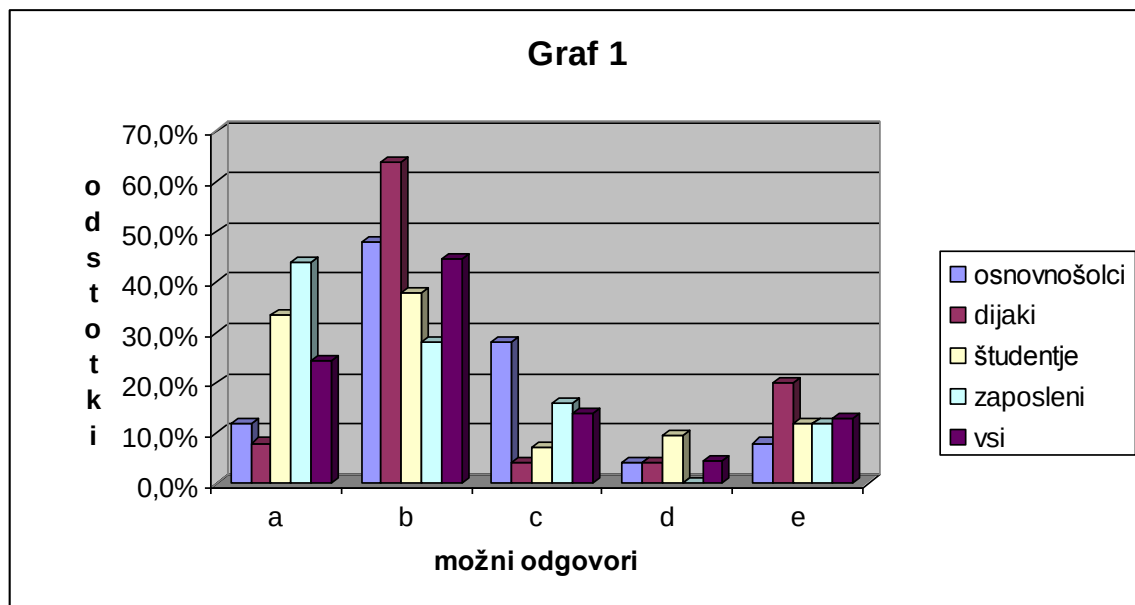
3. 2. 3 Rezultati in analiza odgovorov anketnega vprašalnika

1. Katero zvrst glasbe najraje poslušáš?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje *	Zaposleni	Vsi
a) pop	3 (12%)	2 (8%)	14 (33.3%)	11 (44%)	24.3%
b) rock	12 (48%)	16 (64%)	16 (38%)	7 (28%)	44.5%
c) klasično	7 (28%)	1 (4%)	3 (7.2%)	4 (16%)	13.8%
d) elektronsko	1 (4%)	1 (4%)	4 (9.6 %)	0	4.4%
e) drugo	2 (8%)	5 (20%)	5 (11.9%)	3 (12%)	13%

*večje število odgovorov (42)

Graf 1: Zvrsti glasbe

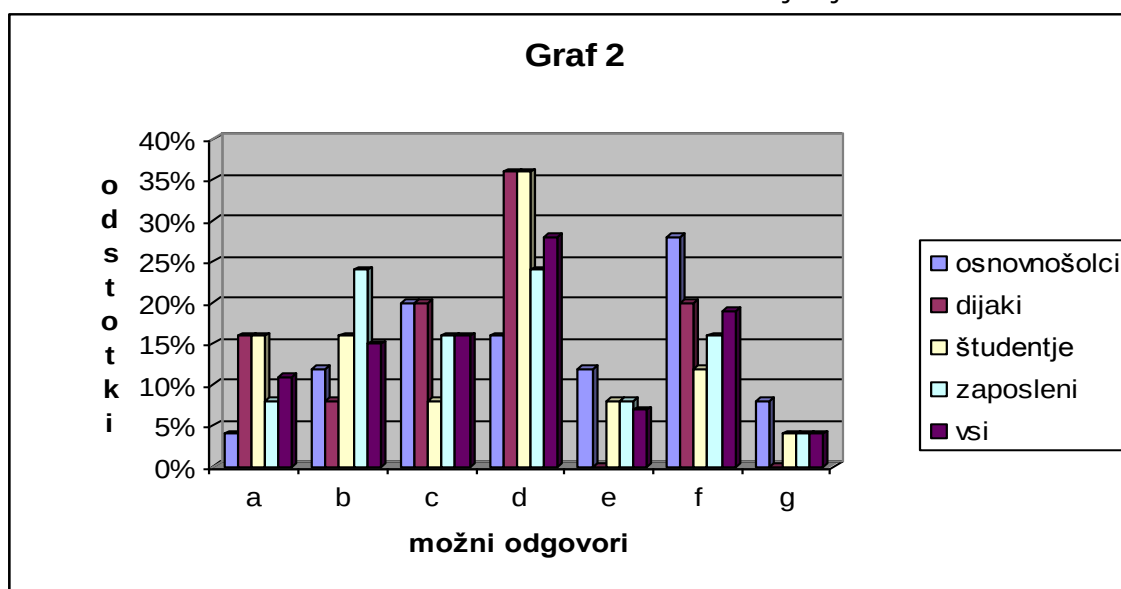

Z rezultati prvega vprašanja smo ugotovili, da skoraj 14% anketirancev posluša klasično glasbo. Največ poslušalcev se najde med zaposlenimi. To vprašanje smo zastavili, da smo dobili okvirno sliko tega, koliko poslušalcev posluša klasično glasbo.

2. Kateri klasični inštrument se ti zdi najbolj zanimiv?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi - povprečje
a) flavta	1 (4%)	4 (16%)	4 (16%)	2 (8%)	11%
b) klavir	3 (12%)	2 (8%)	4 (16%)	6 (24%)	15%
c) violina	5 (20%)	5 (20%)	2 (8%)	4 (16%)	16%
d) kitara	4 (16%)	9 (36%)	9 (36%)	6 (24%)	28%
e) harmonika	3 (12%)	0	2 (8%)	2 (8%)	7%
f) tolkala	7 (28%)	5 (20%)	3 (12%)	4 (16%)	19%
g) drugo	2 (8%)	0	1 (4%)	1 (4%)	4%

Graf 2: Kateri klasični inštrument se ti zdi najbolj zanimiv?

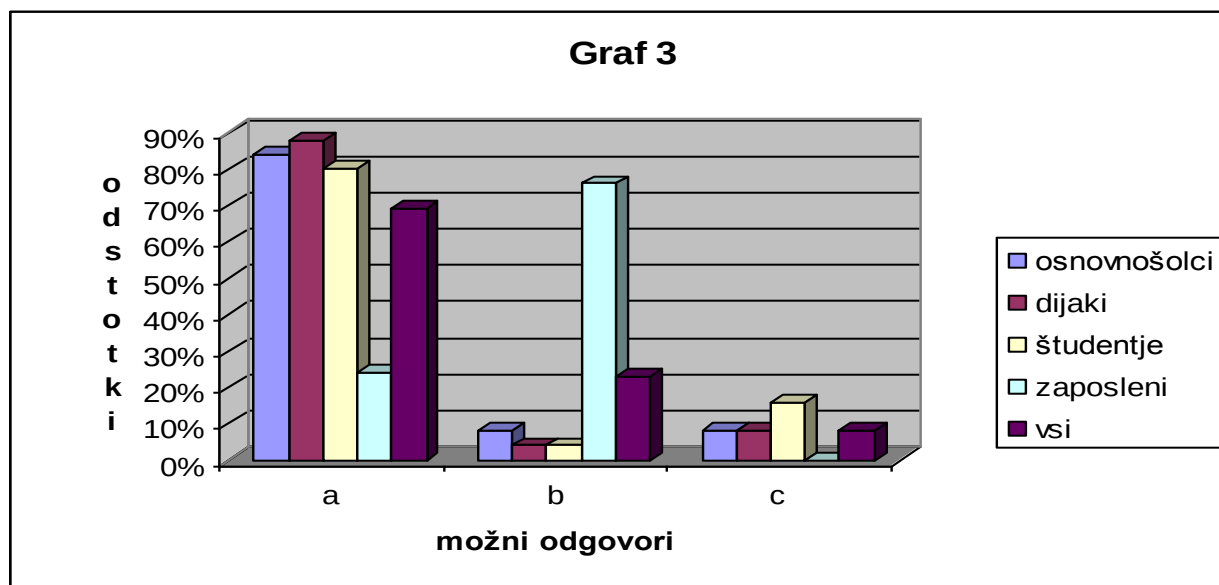

Analiza odgovorov na drugo vprašanje nas je razveselila s podatkom, da je kitara na prvem mestu po svoji zanimivosti med klasičnimi inštrumenti. S tem smo potrdili našo vodilno hipotezo. Pri osnovnošolcih so kitaro prehitela tolkala in violina, pri zaposlenih pa je enak odstotek zanimanja požel klavir. Glede na to, da je med našimi anketiranci največ poslušalcev rock glasbe, so na pričakovanem drugem mestu tolkala.

3. Ali poznaš koga, ki igra klasično kitaro?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi - povprečje
a) da	21 (84%)	22 (88%)	20 (80%)	6 (24%)	69%
b) ne	2 (8%)	1 (4%)	1 (4%)	19 (76%)	23%
c) sam jo igram	2 (8%)	2 (8%)	4 (16%)	0	8%

Graf 3: Ali poznaš koga, ki igra klasično kitaro?

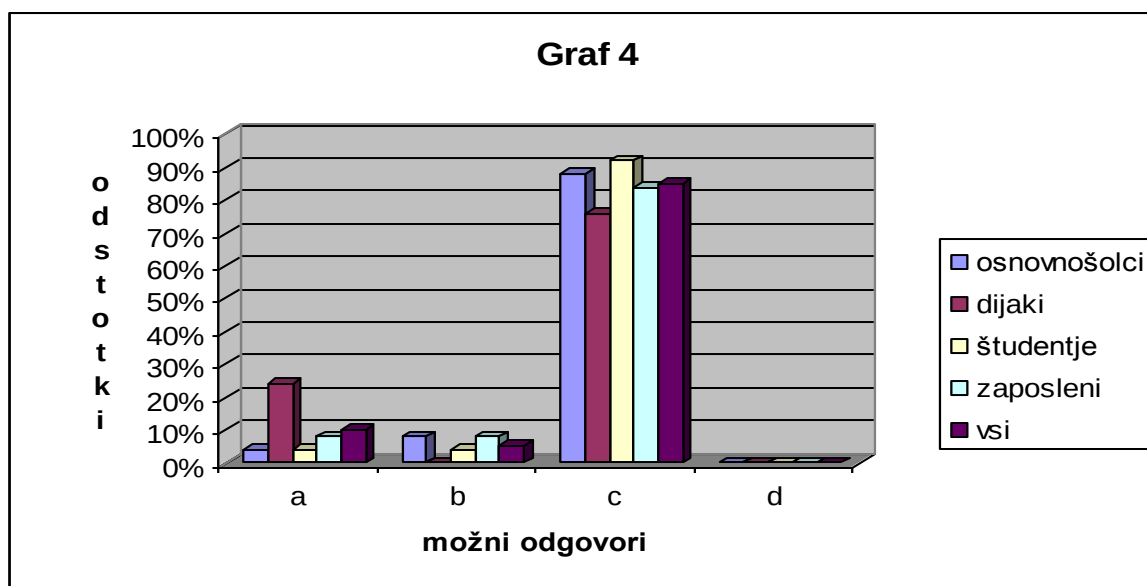

Večina anketirancev je odgovorila pritrdilno, kar se sklada z našo hipotezo 1. Odstotek je nekoliko višji od pričakovanega, nas je pa zato presenetil nizek odstotek med zaposlenimi.

4. Koliko strun ima klasična kitara?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi - povprečje
a) 4	1 (4%)	6 (24%)	1 (4%)	2 (8%)	10%
b) 8	2 (8%)	0	1 (4%)	2 (8%)	5%
c) 6	22 (88%)	19 (76%)	23 (92%)	21 (84%)	85%
d) 12	0 (0%)	0%	0%	0%	0%

Graf 4: Koliko strun ima klasična kitara?

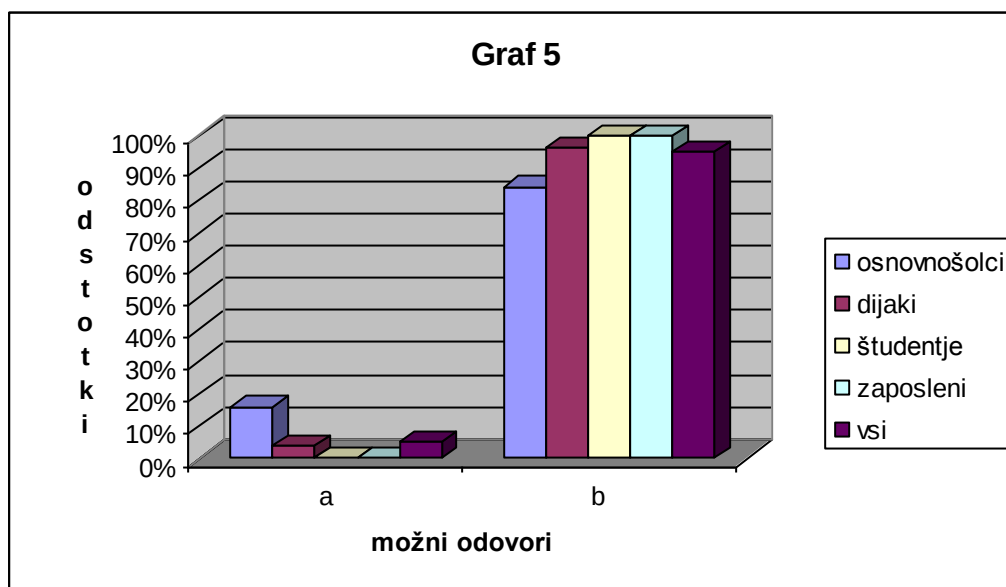

Velika večina ve, da ima klasična kitara 6 strun, kar potrjuje našo hipotezo številka 2. Odstotek pravih odgovorov je zelo visok.

5. Ali si že kdaj poslušal klasično kitaro?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) ne	4 (16%)	1 (4%)	0	0	5%
b) da	21 (84%)	24 (96%)	25 (100%)	25 (100%)	95%

Graf 5: Ali si že kdaj poslušal klasično kitaro?

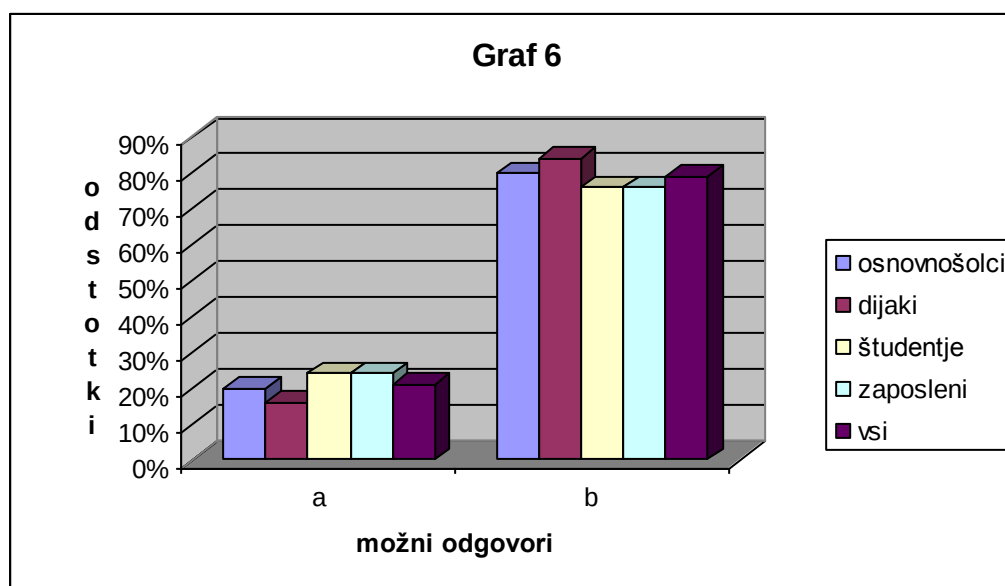

Po naših predvidevanjih so skoraj vsi anketiranci že kdaj poslušali klasično kitaro. Odstotek je najnižji pri osnovnošolcih. Tudi ti odstotki so presenetljivo visoki. Zanimivo bi bilo izvedeti, kje so največkrat slišali kitari – na koncertu, preko televizije, radia, pri prijatelju...

6. Ali si že kdaj poskusil igrati na klasično kitaro?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) ne	5 (20%)	4 (16%)	6 (24%)	6 (24%)	21%
b) da	20 (80%)	21 (84%)	19 (76%)	19 (76%)	79%

Graf 6: Ali si že kdaj poskusil igrati na klasično kitaro?

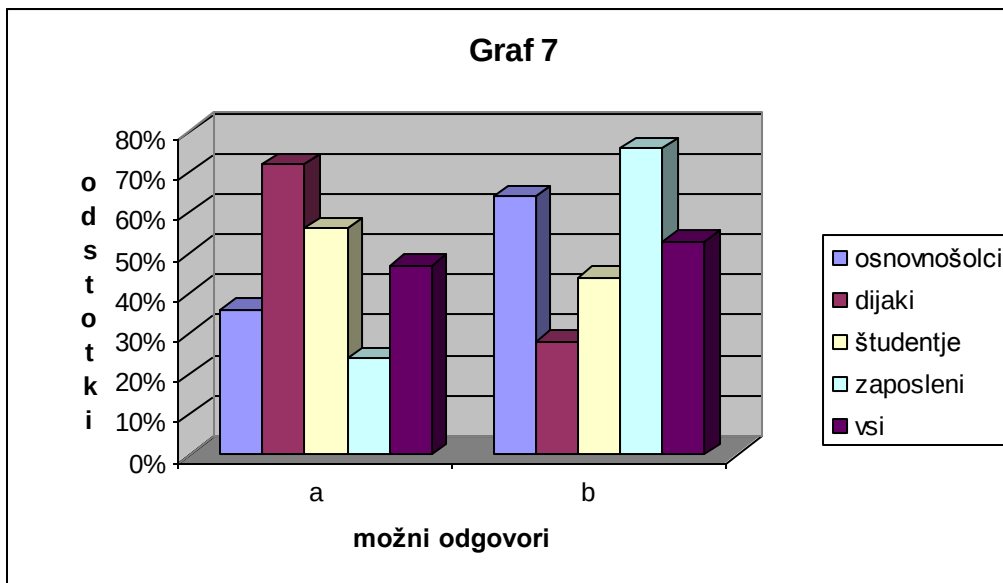

Na klasično kitaro je v vseh starostnih skupinah poskusilo igrati več anketirancev, kot smo predvidevali. Deleži pritrdilnih odgovorov so v vseh starostnih skupinah precej visoki.

7. Ali si že kdaj poskusil igrati na električno kitaro?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) ne	9 (36%)	18 (72%)	14 (56%)	19 (76%)	47%
b) da	16 (64%)	7 (28%)	11 (44%)	6 (24%)	53%

Graf 7: Ali si že kdaj poskusil igrati na električno kitaro?

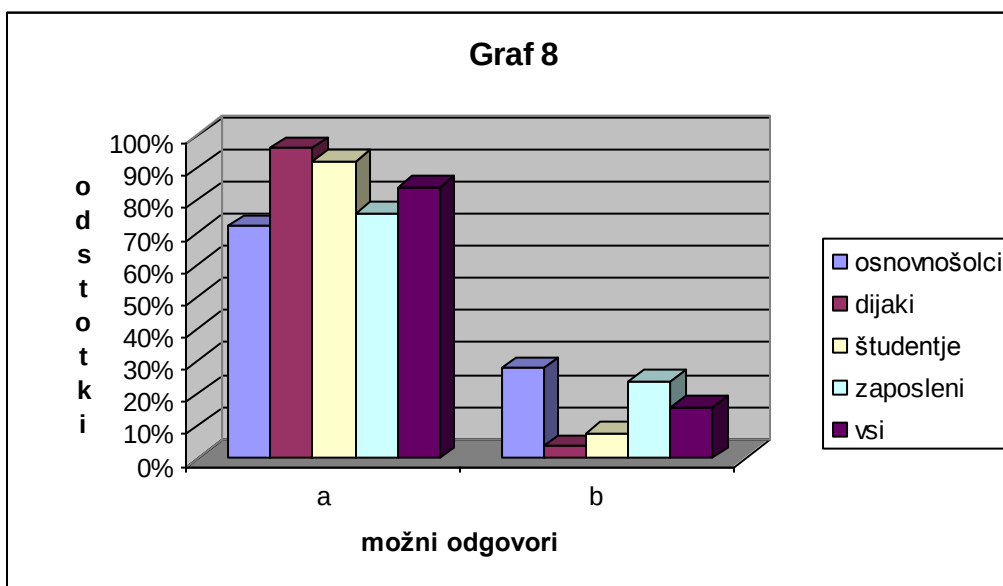

V primerjavi s prejšnjim vprašanjem smo lahko potrdili našo hipotezo številka 4, da je več anketirancev že kdaj igralo na klasično kot na električno. Pri tem vprašanju nas je presenetil podatek, da je tako visok odstotek odgovoril z da, sploh med osnovnošolci, kjer naj bi električno kitaro poskusilo igrati že kar presenetljivih 64%. Morda je do takega rezultata prišlo zaradi relativno majhnega vzorca (25 anket v dveh razredih osnovne šole). Možno je, da ima nekaj otrok svoje električne kitare, ki jih je v šoli poskusilo igrati večje število sošolcev.

8. Ali misliš, da je med akustično in klasično kitaro kakšna razlika?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) da	18 (72%)	24 (96%)	23 (92%)	19 (76%)	84%
b) ne	7 (28%)	1 (4%)	2 (8%)	6 (24%)	16%

Graf 8: Ali misliš, da je med akustično in klasično kitaro kakšna razlika?

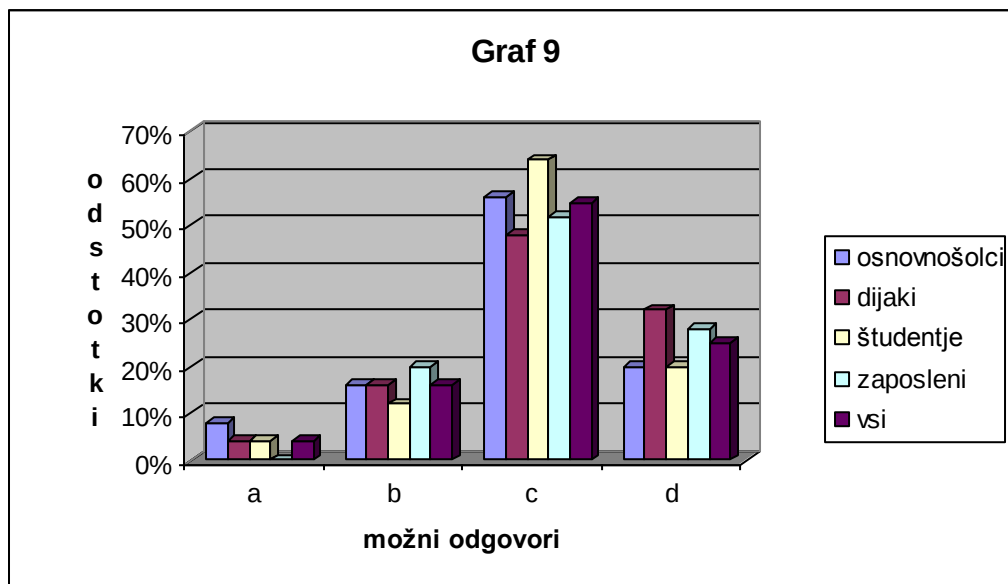

Nismo pričakovali, da toliko anketirancev ve, da obstajajo razlike med akustično in klasično kitaro. Razlike so namreč za nepoznavalce kitare na pogled precej majhne. Naša hipoteza št. 5, ki pravi, da manj kot polovica anketirancev razlikuje med klasično in akustično kitaro, je bila napačna. Za najboljše poznavalce so se izkazali dijaki, teno za petami jim sledijo študentje.

9. Ali se ti zdi klasična kitara zanimiv inštrument?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) ne	2 (8%)	1 (4%)	1 (4%)	0	4%
b) malo	4 (16%)	4 (16%)	3 (12%)	5 (20%)	16%
c) precej	14 (56%)	12 (48%)	16 (64%)	13 (52%)	55%
d) zelo	5 (20%)	8 (32%)	5 (20%)	7 (28%)	25%

Graf 9: Ali se ti zdi klasična kitara zanimiv inštrument?

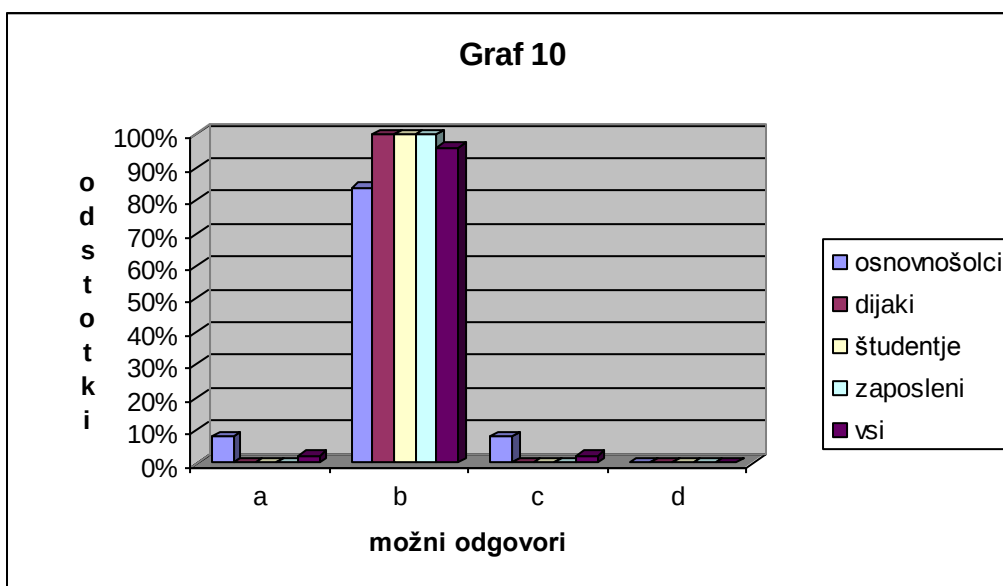

Ti odgovori potrjujejo našo vodilno hipotezo, da je kitara zanimiv inštrument. Največ anketirancev je odgovorilo, da je kitara precej ali zelo zanimiv inštrument. Ta odgovor je izbralo največ dijakov. Odgovor 'precej' je najpogostejše izbran v vseh starostnih skupinah.

10. V katero skupino inštrumentov uvrščamo kitaro?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) godala	2 (8%)	0	0	0	2%
b) brenkala	21 (84%)	25 (100%)	25 (100%)	25 (100%)	96%
c) tolkala	2 (8%)	0	0	0	2%
d) pihala	0 (0%)	0	0	0	0

Graf 10: V katero skupino inštrumentov uvrščamo kitaro?

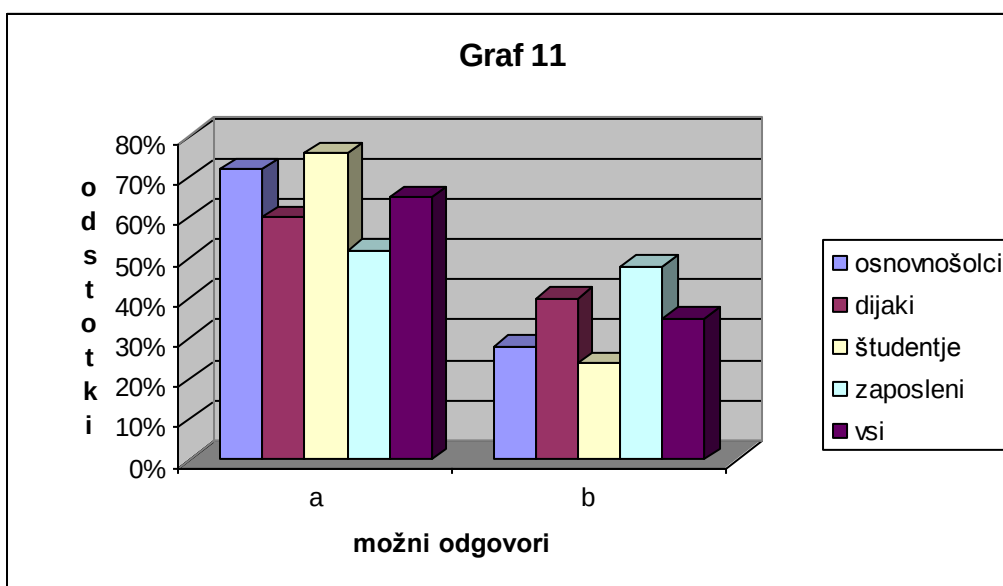

Skoraj vsi so odgovorili pravilno, vprašanje je zmedlo le 4 osnovnošolce. Naše vprašanje je bilo verjetno zastavljeno preveč enostavno. Odgovori so potrdili našo hipotezo št. 6 in pokazali, da je poznavanje osnovnih lastnosti kitare dobro.

11. Ali poznaš katerega priznanega kitarista?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) da	18 (72%)	15 (60%)	19 (76%)	13 (52%)	65%
b) ne	7 (28%)	10 (40%)	6 (24%)	12 (48%)	35%

Graf 11: Ali poznaš katerega priznanega kitarista?

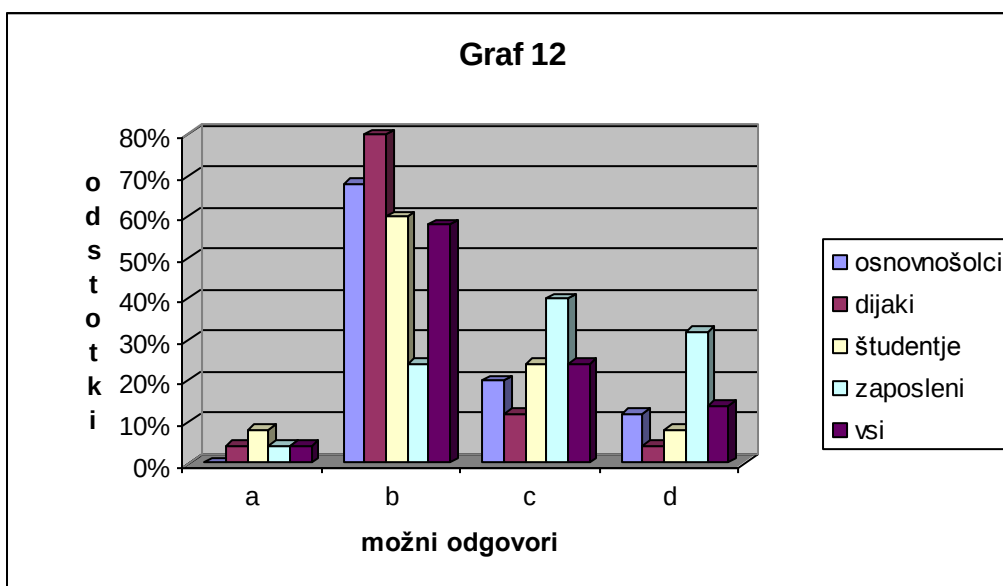

Večina pozna kakšnega priznanega kitarista. Zanimivo je, da je med zaposlenimi najnižji delež anketirancev, poznajo kakšnega kitarista. Vprašanje smo zastavili preohlapno, ker tako nismo dobili podatka za klasične kitariste, kar nas bolj zanima, temveč zajema tudi električne kitariste, ki so zagotovo bolj poznani od klasičnih. Če bi vprašali bolj specifično po klasičnem kitaristu, bi se odstotek najbrž znižal pri vseh generacijah.

12. Katera vrsta kitare se ti zdi najbolj priljubljena?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) bas	0 (0%)	1 (4%)	2 (8%)	1 (4%)	4%
b) električna	17 (68%)	20 (80%)	15 (60%)	6 (24%)	58%
c) klasična	5 (20%)	3 (12%)	6 (24%)	10 (40%)	24%
d) akustična	3 (12%)	1 (4%)	2 (8%)	8 (32%)	14%

Graf 12:Katera vrsta kitare se ti zdi najbolj priljubljena?

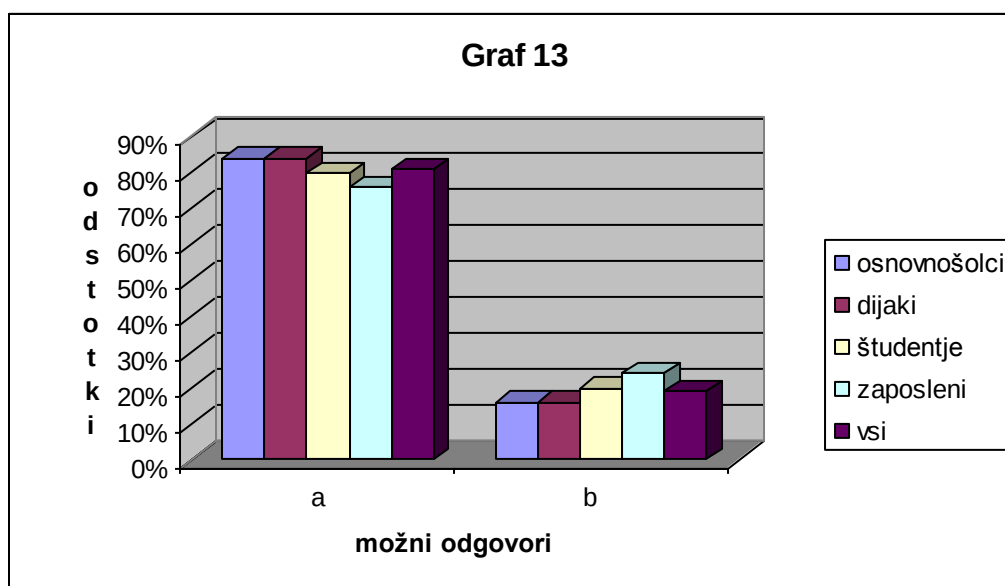

Kot smo pričakovali, je električna kitara bolj priljubljena od klasične. Tako se je potrdila naša sedma hipoteza. Od nje odstopa le skupina zaposlenih, ki meni obratno. Akustična kitara pa je dobila presenetljivo majhen odstotek, kar pripisujemo slabšemu poznavanju vrst kitar. Ta tip kitare je po našem mnenju v praksi bolj razširjena kot kažejo rezultati ankete.

13. Katera kitara ima kovinske strune?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) akustična	21 (84%)	21 (84%)	20 (80%)	19 (76%)	81%
b) klasična	4 (16%)	4 (16%)	5 (20%)	6 (24%)	19%

Graf 13:Katera kitara ima kovinske strune?

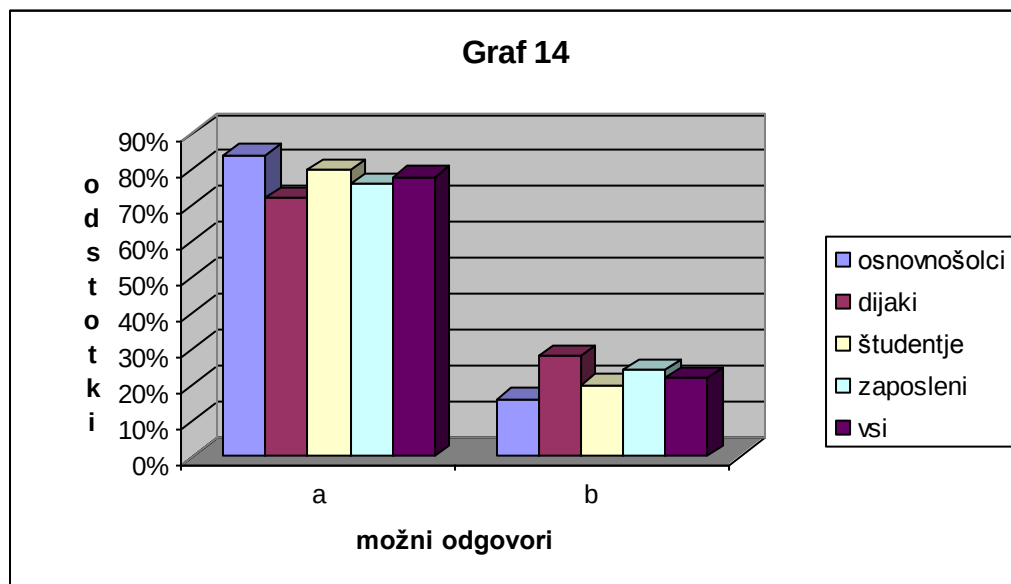

Vprašanje se navezuje na hipotezo 5. Velika večina je pravilno odgovorila, da ima akustična kitara kovinske strune. Tu nas je spet presenetilo boljše poznavanje klasične kitare od naših pričakovanj. Naša predvidevanja so bila napačna.

14. Misliš, da v Sloveniji obstaja univerzitetni študij klasične kitare?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) da	21 (84%)	18 (72%)	20 (80%)	19 (76%)	78%
b) ne	4 (16%)	7 (28%)	5 (20%)	6 (24%)	22%

Graf 14: Misliš, da v Sloveniji obstaja univerzitetni študij klasične kitare?

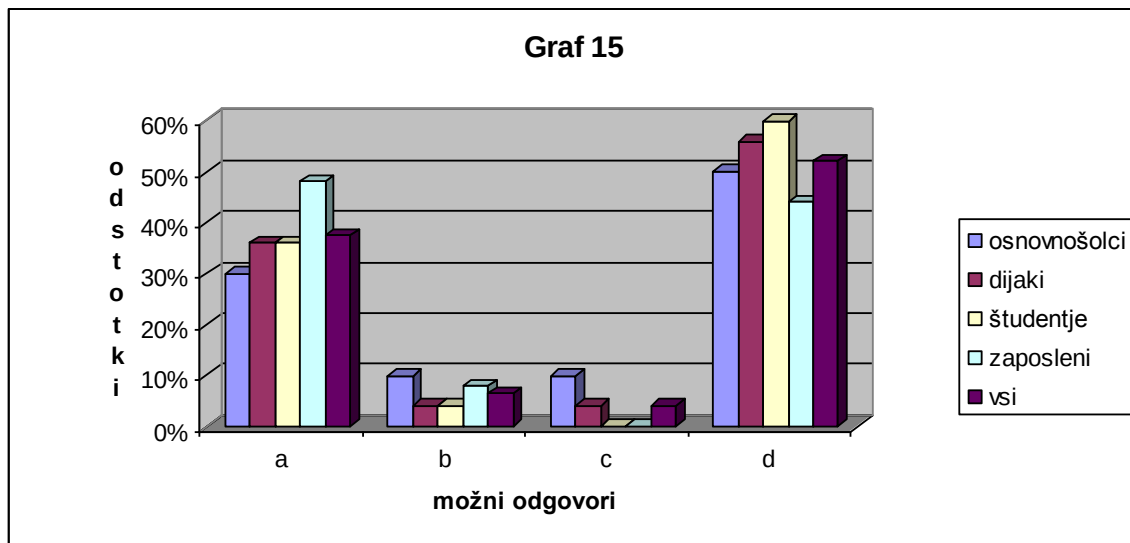

Naša hipoteza št. 8 je bila napačna. V nasprotju z našim mnenjem, da manj kot polovica anketirancev ve, da v Sloveniji obstaja študij klasične kitare, nas je odgovor presenetil, saj je velika večina s tem seznanjena.

15. Katera od naštetih lastnosti kitare je po tvojem mnenju najbolj pozitivna?

Možni odgovori	Osnovnošolci	Dijaki	Študentje	Zaposleni	Vsi-povprečje
a) je primerna za spremljavo ob petju	6 (30%)	9 (36%)	9 (36%)	12 (48%)	37.5%
b) je praktična za prenašanje	2 (10%)	1 (4%)	1 (4%)	2 (8%)	6.5%
c) je poceni	2 (10%)	1 (4%)	0	0	3.5%
a) lahko se uporablja za različne zvrsti glasbe	10 (50%)	14 (56%)	15 (60%)	11 (44%)	52.5%

Graf 15: Katera od naštetih lastnosti kitare je po tvojem mnenju najbolj pozitivna?

Tudi tu se odgovori niso skladali z našo hipotezo št. 9. Presenetljivo je anketirancem najbolj všeč, da je kitara primerna za različne zvrsti glasbe, medtem ko se jim cenovna dostopnost ne zdi tako pomembna. Na drugem mestu je odgovor, da je kitara zanimiva, ker je primerna za spremljavo ob petju.

4 ZAKLJUČEK

Glasba je sestavni del človeškega življenja vse od pradavnine. Iz preprostih ritmov, plesov in petja so se po svetu razvijala preprosta brenkala, ki so skozi stoletja dobivala različne in vse bolj prefinjene oblike. Nastala je cela vrsta različnih vrst brenkal in končno kraljica med njimi – klasična kitara. S to raziskovalno nalogo smo poskušali pokukati v zgodovino in prepoznavnost tega čudovitega inštrumenta pri nas. Veseli smo, da je naša raziskava potrdila naše prepričanje, da je kitara eden najbolj priljubljenih klasičnih inštrumentov v Sloveniji.

Z anketo smo večino naših hipotez potrdili, nekaj pa se jih je izkazalo za napačne. Več kot polovica anketirancev pozna koga, ki igra klasično kitaro. Večinoma vedo, da ima kitara 6 strun, skoraj vsi so jo že kdaj poslušali. Klasično kitaro je poskusilo igrati več anketirancev kot električno, slednja pa je bolj priljubljena. Vedo, da kitaro uvrščamo med brenkala. Izkazalo se je torej, da je med našimi anketiranci poznavanje kitare odlično, njena prepoznavnost pa na visokem nivoju. Razlike med akustično in klasično kitaro poznajo bolje od naših predvidevanj. Med pozitivnimi lastnostmi kitare izstopa njena uporabnost v različnih glasbenih zvrsteh. Več kot polovica vprašanih ve, da v Sloveniji obstaja univerzitetni študij kitare. Zanimivo je, da med različnimi starostnimi skupinami večinoma ni večjih razlik.

Tako kot te ukvarjanje z glasbo in klasično kitaro privede do vedno novih spoznanj, izzivov in svežih idej, smo tudi ob našem brskanju po pestrem svetu kitare dobivali vedno nove ideje za spodbujanje poznavanja in razvoja, za načine, kako pospešiti zanimanje zanjo ter katera področja v zvezi s kitaro bi lahko še raziskovali.

Slovenske skladatelje bi lahko bolj spodbujali za pisanje skladb za kitaro za vse težavnostne stopnje za solo in različne komorne sestave in organizirali večere slovenske kitarske glasbe. Kot je rekel znani skladatelj Manuel de Falla: *'Kitara je inštrument, ki je najbolj celovit in najbogatejši v svojih harmoničnih možnostih'*. *

Spodbujati bi morali obiskovanje koncertov klasične kitare, saj je poslušanje koncerta v živo nenadomestljivo doživetje in je pomemben del glasbenega izobraževanja. V Sloveniji imamo priložnost poslušati številne izvrstne kitariste na raznih koncertnih ciklih, festivalih, na glasbenih šolah in drugje, pa so ti koncerti velikokrat zelo slabo obiskani.

*citat iz knjige The classical guitar, its evolution and its players since 1800 (Maurice Summerfield, 1996)

Raziskali bi lahko, v katerih glasbenih zvrsteh poleg klasične glasbe se klasična kitara še uporablja, ker je vsestranski inštrument in jo slišimo v mnogih zvrsteh.

Lahko bi se podrobneje posvetili kateri izmed drugih razširjenih tipov kitare, ki smo jih v tej raziskovalni nalogi samo omenili in morda raziskali njihovo popularnost in uspešne kitariste (akustična kitara, flamenko kitara, električna kitara...).

Za zgodnje spoznavanje s kitaro in spodbujanje zanimanja zanjo bi lahko organizirali informativno-zabavne ure po vrtcih in osnovnih šolah ter koncerte z poljudno glasbo v različnih zasedbah in zvrsteh, ki bi kitaro približala otrokom in ji predstavila njeno vsestranskost.

5 VIRI IN LITERATURA

1. *Bilten* (Številka 12, december 2005)
2. *Bilten* (Številka 15, december 2007)
2. *The classical guitar, its evolution and its players since 1800* (Maurice Summerfield, 1996)
3. *Njeno visočanstvo klasična kitara in njeni podaniki* (Ljudmil Rus, 2009)
4. *Tomaž Šegula* http://zpgs.net/projekti/ps/10/tomaz_segula.htm (datum obiska: 12. 11. 2009)
5. *Tomaž Rajterič*
http://sl.wikipedia.org/wiki/Toma%C5%BE_Rajteri%C4%8D (datum obiska: 13.12.2009)
6. EGTA <http://www.egtadrustvo.si/> (datum obiska: 13.12.2009, 11. 2. 2010)
7. *Vojko Vešligaj* <http://vojkovesligaj.blogsome.com/> (datum obiska: 13.12.2009)
8. *Jerko Novak* http://sl.wikipedia.org/wiki/Jerko_Novak (datum obiska: 13.12.2009)
9. *Žarko Ignjatovič*
http://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%BDarko_Ignjatovi%C4%8D (datum obiska: 13.12.2009)
10. *Andrej Grafenauer*
http://sl.wikipedia.org/wiki/Andrej_Grafenauer (datum obiska: 13.12.2009)
11. *Andrej Grafenauer* http://www.dogaja.se/znani-slovinci/7581/andrej_grafenauer/ (datum obiska: 13.12.2009)
12. *Sanja Plohl* <http://www.sanjablohl.com/biografija.html> (datum obiska: 13.12.2009)
13. http://www.Koncerti.In_Festival_kreativnih_kitaristov_v_Kranju (datum obiska: 22.12.2009 in 10.1.2010)
14. *Murska Sobota, Pomurje* <http://www.sobotainfo.com> (datum obiska: 22.12.2009 in 10.1.2010)
15. *Dnevnik* <http://www.Dnevnik.si> (datum obiska 22.12.2009 in 10.1.2010)
16. *Glasbena šola Krško* [http://www.Glasbena šola krško](http://www.Glasbena_sola_krsko) (datum obiska: 22.12.2009 in 10.1.2010)
17. <http://www.Wapedia.mobi> (datum obiska: 22.12.2009 in 10.1.2010)
18. *Trzalica.com* [http://www.trzalica .com](http://www.trzalica.com) (datum obiska: 22.12.2009 in 10.1.2010)
19. *Samo Šali* <http://www.salilab.org/samo> (datum obiska: 20. 2. 2010)

21. *Klasična kitara* <http://www2.arnes.si/~msterg/> (datum obiska: 22. 2. 2010)
23. *Univerza v Ljubljani* http://www.uni-lj.si/aktualno_na_univerzi/novice_po_kategorijah/tu2008/tomaz_rajteric.aspx (datum obiska: 10. 2. 2010)

6 SLIKOVNI MATERIAL (avtorji in viri)

- Fotografija 1: avtor Lucija Šorn
Fotografija 2: avtor Lucija Šorn
Slika 3: povzeto in prirejeno po knjigi *The Classical guitar* (stran 8)
Fotografija 4: iz knjige *The classical guitar*
Fotografija 5: avtor Lucija Šorn
Fotografija 6: avtor Lucija Šorn
Fotografija 7: avtor Lucija Šorn
Fotografija 8: iz napovednika Festivala Kluže (internetna stran exponto.net)
Fotografija 9: z internetne strani www2.arnes.si/.../GL3/predstavitev.htm
Fotografija 10: z ovitka zgoščenke 'Recital'
Fotografija 11: z internetne strani vojkovesligaj.blogsome.com
Fotografija 12: iz napovednika koncerta, internetna stran festivalbled.com
Fotografija 13: z internetne strani [www.egta-drustvo](http://www.egta-drustvo.si)
Fotografija 14: iz napovednika za koncertni cikel *Zvoki šestih strun*
Fotografija 15: avtor Lucija Šorn
Fotografija 16: avtor Srečko Lavbič
Fotografija 17: avtor Lucija Šorn
Fotografija 18: avtor Lucija Šorn (dovoljenje za objavo podatka o učenki se nahaja v arhivu šole)
Fotografija 19: avtor Samo Šali
Fotografija 20: avtor Lucija Šorn (dovoljenje staršev za objavo fotografije je v arhivu šole)
Fotografija 21: avtor Lucija Šorn
Fotografija 22: avtor Samo Šali
Fotografija 23: avtor Tim Zazijal

7 PRILOGE

7. 1 Anketni vprašalnik

Smo dijaki Glasbene gimnazije v Celju in v okviru raziskovalne naloge izvajamo anketo s področja klasične kitare. Anketa je anonimna. Rezultati ankete bodo namenjeni izključno naši raziskavi 'Popularnost in razvoj kitare v Sloveniji'. Za sodelovanje se najlepše zahvaljujemo.

Spol (obkroži): M Ž

Status:

- a) osnovnošolec
- b) dijak
- c) študent
- d) zaposlen
- e) drugo

1. Katero zvrst glasbe najraje poslušáš?

- a) pop
- b) rock
- c) klasično
- d) elektronsko
- e) drugo

2. Kateri klasični inštrument se ti zdi najbolj zanimiv?

- a) flavta
- b) klavir
- c) violina
- d) kitara
- e) harmonika
- f) tolkala
- g) drugo

3. Ali poznaš koga, ki igra klasično kitaro?

- a) da b) ne c) sam jo igram

4. Koliko strun ima klasična kitara?

- a) 4 b) 8 c) 6 d) 12

5. Ali si že kdaj poslušal klasično kitaro?

- a) ne b) da

6. Ali si že kdaj poskusil igrati na klasično kitaro?

- a) ne b) da

7. Ali si že kdaj poskusil igrati na električno kitaro?

- a) ne b) da

8. Ali misliš, da je med akustično in klasično kitaro kakšna razlika?

- a) da
b) ne

9. Ali se ti zdi klasična kitara zanimiv inštrument?

- a) ne b) malo c) precej d) zelo

10. V katero skupino inštrumentov uvrščamo kitaro?

- a) godala
b) brenkala
c) tolkala
d) pihala

11. Ali poznaš katerega priznanega kitarista?

- a) da b) ne

12. Katera vrsta kitare se ti zdi najbolj priljubljena?

- a) bas
b) električna
c) klasična
d) akustična

13. Katera kitara ima kovinske strune?

- a) akustična
b) klasična

14. Misliš, da v Sloveniji obstaja univerzitetni študij klasične kitare?

- a) da
b) ne

15. Katera od naštetih lastnosti kitare je po tvojem mnenju najbolj pozitivna?

- a) je primerna za spremljavo ob petju
b) je praktična za prenašanje
c) je poceni
d) lahko se uporablja za različne zvrsti glasbe